

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 120 Ft

XII. évfolyam 2. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. február

Endrődi Szabó Zoltán

„Sokszínű világ” kiállításának megnyitójára

Érzelmes utazás -

E. Szabó Zoltán kiállítása Békéscsabán

Ha rugalmasan értelmezzük a stíluskategóriákat, és miért ne tennénk, azt mondhatjuk: E. Szabó Zoltán tárgyias festő. Ugyanis képei címében a jelzett téma szinte minden alkalommal felismerhető. Sőt a kép uralkodó elemét mutatják fel a címek. Nála minden képi elem fontos, a térbeliség, a perspektíva érzékeltetéséhez, a téma nem csupán ürügy, hanem művészi tartalommal töltődik meg. Szemet fogva tartó festményeit úgy szerkeszti, hogy érezzük, a mozgás és a mélység ábrázolása a legfontosabb számára.

Az árny

művein a térképek tömörítését idéző felület. A Hegyek, völgyek és a Más-nap című festményeken a táj ugyancsak felülnézeti, de játékos és komoly érzéseket egyszerre indukál a nézőben. Önvizsgálatra és alázatra készítet a természet iránt az Egyedül, illetve az Ártér című kompozíciókkal.

A fennhéjázó, mindentudó ember sem több vagy különb mint akármelyik ártéri fa, mely kiszolgáltatott az élet és a halál körforgásának. E. Szabó Zoltán huszonhat akrilképe arról győz bennünket, hogy az öröm, a bánat, a kín, a szárnyalás, a küzdelem közepette se feledkezzünk meg erről.

Cs. Tóth János

Érzelmes utazásra hív bennünket a kiállító, amikor megfoghatatlan álomvilágba helyezi figuráit, motívumait. Harmóniát keres a látomásokban, de jelen van alkotásaiban életünk kuszasága is. A természet és az ember megromlott kapcsolata ugyanúgy izgatja, mint az épületek, tájak nagy képi illúziója. A megfoghatatlan szépet keresi, ezért komponál kiegyensúlyozott műveket, de ennek a valóságos hiánya miatt meghökkenítő túlzásokra is képes. Ilyenkor elevenek a színek, a felület sűrű, szinte burjánzó foltokból áll. Nem csupán egymással folytatnak párbeszédet képei, hanem különböző szemléletmódokat ütköztetnek. Ebben a festői világban ugyanúgy helye van az egykori endrődi, szeghalmi motívumoknak – amit gyermek- és ifjúkorban épített be személyiségébe –, mint a felnőttként látott dél-amerikai indiános, őserdős képi elemeknek. Mintha a párbeszéd az egymástól merőben eltérő környezeti elemeket közel hozná egymáshoz, hogy ezáltal telítődjenek új jelentéssel.

A montázsvel érvényesül a békéscsabai szlovák kultúra házában bemutatott képein is. Különböző kulturális és művészeti rétegeket ötvöz. Különbőségek című képén az épületek merev struktúrája és a természet könnyed játékosága találkozik harmóniában. Kiváltképp kedveli a felülnézeti rálátást. A Vitorlázó című képén egy repülő, Az árny címűn egy fehér madár fölött lehetünk, amikor élénk táru

Ártér

Önnel joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület január 27-i ülésén

A szociális ellátások igénybevételéért fizetendő térítési díjak változása: 2005. február 1-től:

Idősek és Fogyatékosok Klubja: reggeli: 151 Ft ebéd: 425 Ft/nap.

Idősek Otthona, és az átmeneti otthon: 1346 Ft/nap, 40.380 Ft/hónap.

Idősek Otthona emelt szintű ellátás: 1481 Ft/nap, 44.430 Ft/hónap.

Házi segítségnyújtás óradíja: 351 Ft, ebéd házhoz szállítás térítési díj: 88 Ft.

Támogató szolgálat személyi segítő óra díja: 150 Ft, szállítási díj: 60 Ft/km.

A 2004. évi pályázatok beszámolója is elfogadásra került, amelyek főbb számai:

Benyújtásra került 22 pályázat, amelyeknek elbírálása kettő kivételével megtörtént.

A benyújtott pályázatok összes költsége: 1,1 milliárd Ft lett volna, amelyhez a kért támogatás: 971 millió Ft. Nyertünk összesen: 237,1 millió Ft támogatást, amelyhez 46 millió Ft sajátért kell hozzátenni.

Az intézményeink pályázatainak eredménye: a nyertes pályázatok összköltsége 81,7 millió Ft, amelyhez 69,1 millió Ft támogatást nyertünk.

A város zöld felületeinek fásítására idén 4,2 millió Ft-ot tudunk fordítani, amely összeg 50%-a támogatás. Két ütemben határoztuk meg a fák ültetését, összesen 575 db:

Február-márciusban kezdődik a telepítés: Blaha Lujza utcában 74, Okt. 6. ltp. zöldterületre 70, Fő útra 32, Szabadság térre 25 db. Az őszi telepítés: Népliget utca: 25 db, Endrődi Sportpálya: 60 db, Fazekas úti játszótér 48, Kilián tér 55 db, Vásártéri ltp. zöldterülete 78, Katona József utca 37, Ságvári Endre utca zöldterülete 71 db. A telepítendő fák fajai: juhar félek, kőris félek, hárs, tölgy, fekete - fehér nyár, gyertyán, fehér fűz, Vénic szil.

Gyomaszolg Ipari Park Kft tevékenységének díjmelése: lakossági szolgáltatásnál 6%, közületek esetében 8%.

Polgármester és jegyző illetményének változása január 1-től: a törvény által módosított új illetményalap alapján:

Polgármester havi illetménye: 455 ezer Ft költségátalánya: 113.750 Ft.

A jegyző havi illetménye: 280 ezer Ft, vezetői illetménypótléka: 84 ezer Ft, összesen: 364.000 Ft.

A város részt vesz a 2005. évi tavaszi időszakos iskolatej programban. Ez összesen: 1052 gyermek, 68 tanítási napjára vonatkozik, költsége: 978 ezer Ft.

A Városi Családsegítő Központ szakmai beszámolóját elfogadta a testület. Az intézmény az alapító okirata szerint 3 feladatot lát el: családsegítő szolgálat, gyermekjóléti szolgálat, és Pedagógiai szakszolgálat. A pedagógiai szakszolgálaton belül: nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, és gyógytestnevelés. A családsegítő szolgálaton belül jól működik az egyik legújabb szolgáltatás, az adósságkezelési tanácsadás. A beszámoló adataiból sajnálattal lehetett látni, hogy az intézmény által kezelt problémák száma évről évre emelkedik. Sok a baj, az anyagi, lakhatási, magatartási, szülői életviteli, családon belüli bántalmazás, szenvedélybetegség területén.

Sportcsarnok, Ifjúsági Tábor, és Tourinform Iroda bérbeadására meghirdetett pályázat győztese: GARBEL TRADE Kereskedelmi és Szolgáltató betéti Társaság lett, akinek az ajánlati árai többszörösen meghaladták a többi pályázó ajánlatát. Szerződéskötés a következő ülésen lesz.

A Központi Orvosi Ügyelet első féléves működéséről szóló jelentés is elfogadásra került.

2004. július 1-től Dr. Abdul-Hamid Nabil vette át az ügyelet mű-

ködtetését, évvégéig összesen 5018 beteget látott el az ügyelet, ebből az első félévben 2657-et, a másodikban, 2371 főt. Az ügyelet 30%-ban házról történt, és a mentők igénybevétele cca. 2%-kal nőtt. A visszajelzések alapján az ügyelet közmegelegedésre működik.

Védőnői körzetek kialakítását hagyta jóvá a testület, a területi védőnői ellátás jegyében. Jelenleg városunkban 8 védőnői körzet státusz van, amelyből 7 betöltve, egyet helyettesítéssel látnak el. Jelenleg 61 várandós anya, 0-6 éves korú gyermek: 909, általános iskolás: 1274, középiskolás 977 fő, akiknek az ellátását biztosítani kell.

Reumatológiai szakellátás a Gyomaendrődi Erzsébet liget Liget Fürdőben is lesz.

Nem került döntésre, az Erzsébet Liget buszmegálló, és gépkocsiparkoló ügye.

Folyamatosan felújításra kerülnek a város játszóterein lévő eszközök. Ebben az évben remélhetőleg 3-4 játszótér felújítására kerülhet sor. A veszélyes eszközök minél előbb leszerelésre kell hogy kerüljenek.

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

Köszönet az 1 %-ért!

Az alábbi gyomaendrődi civil szervezetek köszönik mindazoknak, akik adójuk 1%-ával eddig is támogatták alapítványukat, egyesületüket. Remélik és kérik, az ez évi támogatást is.

Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásával kapcsolatos költségek fedezése, a templom belső felújításának támogatása. Adószám: 18380761-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás. Adószám: 19182030-1-04.

Élet Másokért Közhasznú Egyesület, célja a rászoruló gyermekek és felnőttek segítése, támogatása. Adószám: 18384215-1-04

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrődi Füzetek, Gyomaendrődi Ki, kicsoda? megjelentetése. Adószám: 19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása. Adószám: 18372276-2-04

Cukorbeteg Gyomaendrődi Klubja, célja a cukorbeteg oktatása, segítése. Adószáma: 18378272-1-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén. Adószám: 18371608-1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása. Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrődi Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása. Adószám: 18370827-2-04.

Dr. Farkas János Alapítvány, célja a külterületen felnövő tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok tovább tanulásának támogatása. Adószám: 19062255-1-04

Öregszülői Gyermekéért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása. Adószám: 18376184-1-04

Selyem úti Óvodáért Alapítvány célja az óvodás gyermekek kirándulásainak támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása. Adószám: 18379778-1-24

Gyomaendrődi Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa, célja a gyomaendrődi siketek és nagyothallók segítése.

Adószám: 18380558-1-04 Kincs Az Életed Közhasznú Alapítvány, célja a Gyomaendrődön fogyatékkal élők segítése, a Gondozási Központ ez irányú tevékenységének támogatása, felszereléseinek javítása. Adószám: 18386932-1-04

Hírek innen-onnan és házuk tájáról

MEGHÍVÓ

Az Endrődiek Baráti Köre ez évi első találkozóját, és éves közgyűlését Budapesten a XI. ker. Etele út 68-ban (szokásos helyen) tartja, március 5-én, szombaton délelőtt 11 órakor

Ebédelni egy órákor fogunk, aki ebédet kér, az március 2-ig jelezze:

Telefonszámok: 06-66-386-323, vagy 06-1- 326 7567. Aki nem kér ebédet az is jelezze érkezését.

A Baráti Kör Vezetősége kéri, hogy a tagok hozzanak szimpatizánsokat is, akik eddig nem jártak el összejöveteleinkre. Minden elszármazottat, és családtagjait szeretettel várunk.

József Attilára emlékeztünk január 24-én délután a zsúfolásig megtelt Katona József Művelődési Házban. „Hobó” mintegy 80 percen igen nagy sikerrel és átéléssel idézte meg, a 100 éve született költőóriás szellemét és világát.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia a Délkelet-Ázsiában történt természeti katasztrófa hírére azonnal 10 millió forintot segélyt küldött a rászorulóknak. Az elmúlt vasárnap minden hazai katolikus, református és evangélikus templomban gyűjtést rendeztek a szökőár sújtotta embertársaink megsegítésére. Ökumenikus könyörgést tartottak a budavári Mátyás-templomban. Erdő Péter, Szabó István és Szebik Imre vezetésével imádkoztak a hívők.

Az Apolló mozi Pódium Kávézóban január 20-án volt a Temetetlen Halott című film díszelőadása. Az előadást közönségtalálkozó követte, ahol vendég volt a film rendezője, Mészáros Márta.

Ami az előző számunkból kimaradt...

Hunyán Karácsonykor Szenteste az iskolások szép betlehemi játékot adtak elő a zsúfolásig megtelt templomban. A gyerekeket az iskola pedagógusai és a hitoktató tanította be. (Bal oldali kép)

Endrődön is Szenteste, az éjféle mise előtt volt a gyerekek karácsonyi játéka, a hitoktató vezetésével. Itt bizony komoly feladatot jelentett a gyerekeknek éjjel fölkelni, és eljönni az éjféle misére.

Köszönjük mindazok fáradságait, akik e két karácsonyi játékot lehetővé tették.

Nyugdíjak és nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások 2005-ben

Január 1-jétől az öregségi és rokkantsági teljes nyugdíjak összege 6,3%-kal emelkedik, az emelés összege nem lehet kevesebb, mint 1800 forint.

A rokkantsági járadék havi összege 1610 forinttal emelkedik (27.180 forintra), a házastársi pótlék havi összege 16.480 forint, a házastárs utáni jövedelempótlék havi összege 11.370 forint. A rendszeres szociális járadék emelése az életkortól függően változik, akik betöltötték 2005. dec. 31-ig 62. életévüket, azok 1520 forinttal, egyéb esetben 1300 forinttal növekszik a járadék havi összege. A rendszeres szociális járadék összege 21.890 forint. A nemzeti helytállásért elnevezésű pótlék összeghatára havi 100 ezer forintra emelkedik, a hozzátartozói jogon folyósított pótlék havi összege az 55 ezer forintot nem haladhatja meg. Az öregségi teljes nyugdíj legkisebb havi összege 24.700 forint, a III. rokkantsági nyugdíj legkisebb havi összege 24.700 forint, a II. rokkantsági nyugdíj legkisebb havi összege 25.850 forint, az I. rokkantsági nyugdíj legkisebb havi összege 26.800 forint, árvaellátás legkisebb havi összege 21.000 forint.

Az ellátások emelése hivatalból történik, nem kell külön kérelmet benyújtani!

Tavaly hárommillió magyar állampolgárnak kellett megélnie a minimálbér felénél kisebb összegből, így 2004-ben tovább nőtt a szegénységi küszöb alatt élők száma – derült ki a Szociális Fórum legfrissebb jelentéséből. A szervezet adatai szerint egymillió magyar embernek a rezszi kifizetése után mindössze 3400 forintja maradt megélhetésre.

A Templomos Lovagrend Magyarok Praeceptorijának
Hivatalos Honlapja:
<http://www.templomosok.hu>
<http://templomosok.hu>

Ismét megnyílik a gyulai Vármúzeum tizenöt évi zárvatartás után. Több mint hatszáz négyzetméteren, 23 helyiségben mutatják be az épület XV-XVII. századi történetét.

A látogatók korabeli használati tárgyakat, török tisztai szobákat, sütőszobát, fazekas és kovácsműhelyt, fegyvertárat és lovagtermet, valamint börtönöket és kínzóeszközöket tekinthetnek meg. Közép-Európa egyetlen épségben fennmaradt sík vidéki téglavarának felújítása 600 millió forintba került, a várszínház is visszaköltözhet a vár falai közé.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved bilyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavasz zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

SZABÓ BÁLINT

(1917-2004)

Endrődön született 1917-ben, középparaszt szülők gyermekeként. Nyolcan voltak testvérek, de a felnőtt kort csak öten éltek meg. A felnőtt öt gyermekből egy testvére 20 éves korában tüdőbajban meghalt.

Édesapja Szabó Lajos, édesanyja Gubucz Eszter. Elemi iskolájába tanyán, a Décspáskumi iskolában járt, amely 3 km-re volt a család polyákhalmi házatól. Polgári iskolát már a faluban, Endrődön végezte. Továbbtanulásra nem is gondolhatott, mert a folyamatosan gyarapodó parasztgazdaságban nagy szükség volt minden munkáskézre.

24 éves korában, 1941-ben kötött házasságot Timár

Mária Annával, akivel 51 éven át éltek boldog házasságban. Három gyermekük született. 1949-ig a szülőkkel együtt laktak és dolgoztak. Ekkorra már elkezdődtek a kuláküldözések, emiatt tanyát béreltek, és elköltöztek a szülői házból. Nehéz időszakot éltek át, hiszen kulák származásuk miatt még az alakuló TSZ-be sem vették be, így alkalmi munkákból tudta a családját eltartani.

Öt év után, 1954-ben költözhetek vissza a családi házba, abban a reményben, hogy nyugodtabb életük kezdődhet. Nem sokáig tartott a remény, 1956 áprilisában, a családot karhatalmi „segédlettel” a felesége szüleinek hunyai házába költöztették...

A forradalom után, 1957-ben a Hunyai Tsz dolgozója lett, ott dolgozott egészen nyugdíjba vonulásáig.

Feleségét 1992-ben veszítette el. Betegsége 2004 tavaszán vette le lábáról, közel egy éven át folyamatos gondozásra szorult, sokat volt kórházi kezelés alatt. 2004. december 21-én befejezte földi pályáját.

Igazságtalanul nehéz élete volt, pedig csak az volt a bűne - mint annyi más tisztességes parasztembernek -, hogy nagyon sokat dolgozott a család, és kemény izzadásgos munkájuk eredményeként gyarapodott a földjük. Sajnos ez az 50-es években bűnnek számított, és ezért üldözték a sok, tisztességes parasztembert.

Becsülettel felnevelte 3 gyermekét. Öregkorára 8 unokának és 9 dédunokának volt boldog nagyapja.

A rendszerváltás után aktív tagja volt a Kereszténydemokrata Néppártnak.

Élete egy 20-ik századi egyszerű, tiszta és becsületes igaz magyar parasztember sorsa volt, amit joggal nevezhetünk „kulák Golgotának”.

Nyugodjon békében!

Császárné Gyuricza Éva

W SZONDER W

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

februári ajánlataim:

- Szenes kályhák, kályhacsövek
- Hólapátok, kézi szerszámok,
- Gumszalmák, /bélelt/ védőkesztyűk,
- Fejszék, balták, fűrészek,
- Benzines és elektromos láncfűrészek,
- Hősugárzók, alajradiátorok,
- Fóliák, takaróponyvák,
- Ruhaszárítók, vasalók, elektromos
- Konyhai gépek, hajszárítók, stb.,
- Viaszosvaszon asztalterítők, fürdőszobaszőnyegek,
- Létrák, műanyag kukák,
- Üstök, üstházak, húsdarálók,
- Gázegők, disznópörkölők,
- Izzók, elemek, zseblámpák,

FARKAS MÁTÉ

Historia Domus

AZ ENDRŐDI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ

TÖRTÉNETE

(részletek)

1898.

Januárban megérkezett a gródeni Rifesser cégtől a kondorostanyai templom Szent László szobra, oltárszobor gyanánt, melyet eddig egy Mária szobor helyettesített. Került szállítással együtt 195+15,44=210,44 forintba.

Január. Egyenérték alá új bevallás.

I. Az ingatlanokra nézve külön-külön bevallási íven (külön a plébániai, kántori, stb. földek) 1898. XX. Szám alatti minta szerint: 1) Grócz Béla plébános, mint hasznélvező. A 3. rovatban (ki tartozik fizetni és milyen alapon?) Endrődi Rk. Egyház, mint jogi személy képviselőjében a hitközségi gondnokság. 2) Újházy Miklós, rk. kántor hasznélvező. 4) Bencze Sándor, rk. tanító. 5) Szebeni László tanító. 3) Alt Ferenc, rk. egyházi, hasznélvező. 6) Endrődi Rk. Hitközség, tulajdonos. A 3. rovat mindenütt 1) szerint kitöltve.

II. Az ingókra nézve a XXIV. Levéltári csomag (templom) 1898. alatti minta szerint bevallás alá jött ugyan minden a) templom-alapítvány (ipartókék nem!), b) kereszt-alapítvány, c) tanítói alapok, d) szegény-alapítvány, e) plébánia fenntartási alap, f) mise-alapítvány, g) kálvária-alap, de az a-e címek fölmentési záradék szerint kivéve, maradt csak az f) mise-alapítványok (19050,60 Ft) és kálvária-alap 2.267. Az f-ből is levonásba jött 5353, mint amely összeg csak a következő években fokozatosan kerül egy ért. illeték alá, maradt tehát csak 13.697,60 Ft, a kálváriával = 15.964,60 Ft

Ezen összegre kereken 15.960 forintra véve, ki lett vetve 1899. február 14. G:G:20 fizetési ív szerint 2/10 31,92 Ft, melyből a kálvária-alapra 4,92, a többi a mise-alapokra esik.

Március 1. Heffner Ferenc özvegye, mivel férje 10 évet nem töltött nyilvános tanítói pályán, nyugdíjat nem kapott, csak egyetlen gyermeke számára nevelési költségül évi 66,67 forintot, 1898. március 1-től számítva (+1897. szept. 3-án), az özvegy 1897. szept.-dec. és 1898. jan.-februárban húzta még férje teljes fizetését, tehát a miniszter a köteles felévet szeptember 1-től február végéig, és nem (tekintettel a szeptember 3-ig tartó életre) október 1-től március végéig számította, mint az özvegy jóakarói kívánták. L. 1897. szeptember.

Április 24. Húsvét II. vasárnapján a tanyai templomban a Szent László szobor megáldása.

Április 11. Templomi hálaadó ünnep az 1848. évi törvények szentesítésének 50. évfordulója alkalmából. Az iskolai ünne-

pély pedig 13-án, de a kirándulással egybekötött multság a rossz idő miatt április 26-án tartatott.

Június. Tímárék tanyai keresztje (a mezőberényi út mellett) megújítva, új sodronykerítéssel ellátva, került saját alapjából 32 forintba, a család hozzájárulásával.

Ügyszintén a kerítését megfestették 1) a gyomai útmellékinek a Jedlicska-alapból, mert sajátja nincs, 2) a Gubucz-félenek (szarvasi út), 3) a Hunya Mátyásának (szőlőkerti templomhely) 4,50-4,50-ért saját alapjaikból.

Szeptember. Széles Elek káplán Zilahra, Bogdánffy Géza Alsabáról ide disponáltatott.

Megjelent a plébánia kiadásában az „Égi lant” című ima- és énekeskönyv az endrődi és szentandrászi hívek használatára 3800 vászon- és 200 bőrkötéses, összesen 4000 példányban. Összeállította a plébános és kántor. A nagyváradai Szent László Nyomda számlája róla:

„Égi lant” 34 ½ íven á 33 forint, 3800 példány = 1138,51 Ft

díszesebb példányok papírkülönbsége ívenként 50 kr, 200 példány 17,- Ft

Vászonkötés á 12 kr., 3800 példány 456,- Ft

Bőrkötés, aranyvágás á 1 forint, 200 példány 200,- Ft, ez összesen: 1.811,50-0 Ft

A Vida-szegényház kívül-belül takarítva (46,90), ugyanitt fa-szín és árnyék-székjavítás (54,90).

A templom előtti kőkereszt talapzata, mivel a vakolatot és cementet mindig lerúgta, mázos téglával rakatott körül, alap hiányában a templom pénztárából 57,80 forintért.

A gyomavégi iskola egy tanteremmel megtoldatott, a régi tanterem pedig egészen megújított.

Az új leányiskolában tanítónő lett Kiszely Róza, községünk szülötte, a gyomai árvaház növendéke.

A templom ipartökéjéből a tanyai harangozó ház és tanyai katolikus kör építésére 600-600 forint kölcsön engedélyeztetett 6 évre 6% mellett. A kötelezvényeket tanyai gazdák írták alá.

November 16. Varjú Lajos káplán Debrecenbe Teréziánumi alprefektusnak, Kampell József pedig onnan ide helyeztetett.

December. A vallás- és közoktatásügyi miniszter helyben hagyta a megyei közigazgatási bizottság határozatát, melyvel ez a gyoma-endrődi Wodianer-ura-

dalom fellebbezését elutasítva, utasította az uradalmat az endrődi rk. iskolaszék által reá kivetett 17 %-os iskolai adónak 1898. januártól való megfizetésére.

Kezdődött ezen ügy 1897. augusztusban, midőn az endrődi egyháztanács elhatározta, hogy tekintettel az iskolák szaporítására való kényszerre az uradalomra is ráveti a hívek által fizetett 17% adót, kivonva ebből azt a költséget, melybe az uradalomnak az ő nagylaposi majori iskolájának fenntartása kerül. Ez a határozat id. báró Wodianer Alberthez egy kellőleg megokolt kérés levél kíséretében terjesztetett fel, de a válasz tagadó lön. Ekkor a kivetés tényleg megtörtént, de az uradalom fellebbezett ellene a megyei közig. Bizottsághoz, s innen a miniszterig. A kivetés az endrődi uradalom 10.712,19 Ft egyenes adója után tett 1.821,07 Ft, melyből levonva a nevezett uradalmi iskola 652 forint fenntartási költségét, marad a hitközségnek évenként 1.169,07 Ft.

Az egyháztanács fele, 15 tag, újrávalasztatott és pedig a következők: Bacsa György, Csúvár a. András, Dávid i. András, Dávid i. István, Dinya i. János, Farkas Mihály, Gellai a. Imre, Gellai i. József, Gyuricza Mihály, Hornok m. Mátyás, Hunya c. János, Kovács Dániel, Knapcsek Pál, Pap György, Hunya Mihály. Ezek az 1895. decemberben választott 15-en fogják a három következő évre, 1899-1900-1901. december végéig az egyháztanácsot és iskolaszéket képezni. Alelnök lett Hunya Mihály, ki már több mint egy évtizede viseli e tisztelet, gondnok Varjú J. Imre, az előregedet Kurilla P. Pál helyett, templomgondnok Tímár M. Márton, kit a plébános már májusban kinevezett Tímár I. József helyébe, jegyző Kovács József tanító. Főpásztori megerősítés 131/1899. sz. alatt. A választási módokat a Levéltár XI. száma alatti minták, nevezet szerint az 1892. éviéket szerint ment végbe.

Alapítványok: a Rózsafűzés-társulatté 55 forint a szarvasi úti faluszéli kőkeresztjének fenntartására.

Mise-alapítványok: Varjúné K. Tímár Borbáláé 120 forint, Paróczainé Szelei Borbáláé 120 forint, Forgácsné Hegedűs Borbáláé 80 forint, mint az Alapítványok könyve 19. lapján 148-149-150. alatt olvasható.

A szőlőkertben az ültetés folytatva (tavaszon) 5 kadarka, 1 vegyes, 8 olasz rizling és 3 vegyes = 17 sorral.

A búzatermés 3 mázsás, a kukorica 31 vékás.

A kondorosi tanyákon állítandó 2. iskola számára Hanyecz Andrásról egy rajta levő házzal 500 négyszögöl vásároltatott 700 forinton.

Katolikus oldal

FEBRUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola Kápolnájában

február 13-án, és 27-én vasárnap fél 12-kor

Hunyva

Vasárnap: délelőtt 10-kor.

Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.

A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap 17 órakor.

Szombaton 17 órakor vasárnapi előesti mise.

FEBRUÁRI ÜNNEPEK

2. szerda:	Gyertyaszentelő Boldogasszony
3. csütörtök:	Szent Balázs püspök, vértanú
5. szombat:	Szent Ágota szűz, vértanú
6. vasárnap:	Évközi 5. vasárnap
8. kedd:	Emiliáni Szent Jeromos
9. szerda:	Hamvazószerda
11. péntek:	Lourdes-i Boldogságos Szűz Mária
13. vasárnap:	Nagyböjt 1. vasárnapja
14. hétfő:	Szent Cirill és Metód, Európa társvédőszejte
20. vasárnap:	Nagyböjt 2. vasárnapja
22. kedd:	Szent Péter apostol székfoglalása
24. csütörtök:	Szent Mátyás apostol
27. vasárnap:	Nagyböjt 3. vasárnapja

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

Új sorozatot indítunk, Tomka Ferenc: Az Egyház bűnei? c. kiadványát adjuk közre Olvasóinknak, folytatásokban.

Ez az írás azért is nagyon aktuális, mert az egyházüldözés alatt – és azóta is – sok vád éri az Egyházat a történelemben betöltött szerepe miatt. Nagyon sok volt a rágalom, mellyel lejáratni, tönkre tenni akarták. Persze voltak hibák, elkövetett bűnök is a történelem folyamán. Mi az igazság? Ezt a kérdést világítja meg ez az írás, és nem titkolt célja, hogy a kialakult szemléletet is változtasson. Ahogyan a keresztények egyenként is bűnbánatot tartanak, úgy a keresztények közössége, az Egyház is.... persze, csak az elkövetett hibáért, bűneiért.

Tomka Ferenc - különös hangsúlyt helyezve a magyar vonatkozásokra - sorra veszi a legtöbbet emlegetett pontokat: a keresztes háborúkat, a zsidóüldözést, az inkvizíciót, az Egyház szerepét a tudomány fejlődésében, s megvilágítja, hogy bár az elkövetett bűnök valóban sajnálatosak, de az Egyházban mindig voltak olyan emberek, akik felemelték szavukat a vallásháborúk ellen, voltak, akik életüket áldozták az igazságért - pl. a náci zsidóüldözés idején -, és voltak papok, akik koruk leghaladóbb tudásai közé tartoztak.

A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a szerzőé.

AZ EGYHÁZ BŰNEI? 1. (Mi igaz, mi nem igaz?)

Bevezetés

II. János Pál – Jézus születésének 2000 éves jubileuma alkalmával – ünnepélyesen bocsánatot kért az egyház történelmi bűneiért Istentől és mindazoktól, akik e mulasztások vagy vétkek emlékét hordozzák. Egyúttal kifejezte, hogy a katolikus egyház is megbocsátja mindazokat a vétkeket, amelyeket mások őellene követtek el.

A Szentatya meghívja a katolikusokat is a bűnbánatra. „Az egyház története az élet-szentség története – írja. – De a történelem sok olyan eseményt is feljegyzett, amelyek a kereszténység ellen-tanúságtételei. A kötelék miatt, mely a titokzatos testben összekapcsol minket, mi magunk is hordozzuk az előtűnk éltek bűneinek és tévedéseinek terhét, akkor is, ha tetteikért nincs személyes felelősségünk. És mi magunk is vétkezünk. A mi bűneink is akadályozták a Szentlélek működését sok ember

szívében. Hitünk gyengesége sokakat közömbösségbe taszított és távol tartott a Krisztussal való igaz találkozástól. – Sürgetem, hogy az egyház az éltszentségnek az Úrtól kapott ajándékát megerősítve boruljon térdre Isten előtt, és kérjen bocsánatot gyermekei korábbi és jelenlegi bűneiért. Felszólítom a keresztényeket, hogy vallják meg Isten és az emberek színe előtt ellenük elkövetett vétkeiket. Úgy kell ezt megtenniük, hogy semmi viszonzást nem várnak...” (Incarnationis Mysterium 11).

Néhányan túlzásnak tartják a pápa bocsánatkérését. Mások igazolva látják ezáltal az egyházellenes vádak: „Lám, végre a pápa is beismeri!” Mit gondoljunk minderről?

II. János Pál mintegy 25 alkalommal kért bocsánatot attól a vallástól, egyháztól, nemzetiségtől, csoporttól, amelyet éppen meglátogatót, s amely ellen az egyház tagjai valaha vétettek (protestánsoktól, ortodoxoktól, zsidóktól, tudósoktól, amerikai bennszülöttektől stb.). Ilyenkor sosem tett szemrehányást azért, amiben éppen azok a csoportok vétettek a katolikus egyház ellen, amelyektől ő bocsánatot kért.

A pápa az evangéliumi úton jár: A Szentírás arra hívja a keresztényt, hogy ha embertársának valami panasa van ellene, béküljön ki vele! (Mt 5,24) Érvényes ez akkor is, ha mások jobban megbántottak minket, mint mi őket! Mi tegyük meg a magunk lehetséges lépését a béke kedvéért („győzd le jóval a rosszat” Róm 12,21), és bizzuk Istenre, hogy bocsánatkérésünk mikor kelti fel a másik félben az igazság lelkiületét, amelynek következtében majd ő is bocsánatot kér azért, amit ő vétett, s így egy új kapcsolat születhet közöttünk.

A következőkben az egyház bűneiként általában számoltartott eseményeket idézzük fel, s megkísérülünk ezekről egy – a történelmi és kulturális körülményeket figyelembevevő – valóságosabb képet kialakítani, illetve a hamis vagy egyoldalú vádak tisztázni.

AZ EGYHÁZ TÖRTÉNELMÉBEN VOLTAK BŰNÖK

Szükséges, hogy az egyház megvallja gyengeségeit

A katolikusoknak kell tudniuk, hogy az egyház történelmében – az éltszentség folytonos jelenléte mellett – voltak súlyos torzulások

is. Bár az egyház Krisztus teste, isteni igazságok hordozója, tagjai és vezetői emberek: gyakran hűtlenek voltak Jézushoz és az ő igazságaihoz. – Ennek arra kell figyelmeztetnie a hívó katolikus napjainkban, hogy neki magának is nap mint nap újra át kell adnia életét Krisztusnak. Hiszen mindannyiunkban él a „rég ember”, az önzés, az ösztönök csábítása. Amint a történelemben történt, ma is megtörténik, hogy sok keresztény – olykor a maga kis hétköznapi életében, máskor ennél feltűnőbb esetekben – Jézusnak és az ő Evangéliumának botrányává válik.

– Az egyház bűneiről való beszéd nem könnyű: a pápa bocsánatkérése mást és mást jelent az emberiség különböző csoportjai számára. Vannak elkötelezett hívők, és nemhívó vagy egyházon kívül élő gondolkodók, akik lelkesedéssel üdvözölték a pápa bocsánatkérését. Nem kis részben olyan emberek ők, akik ismerik egyrészt az egyház pozitív történelmi szerepét, de tudnak az egyháznak, mint emberi közösségnek sebeiről, hibalehetőségeiről, történelmi és esetleges jelenbeli mulasztásairól is; és nem ok nélkül kifogásolják, hogy az egyházban is jelen volt és van a kísértés, hogy ne vegye észre saját hibáit vagy szépítse azokat. Számukra tehát a pápa bocsánatkérése az emberi és a krisztusi öszinteségnek egy pótolhatatlan lépése. A katolikusoknak és az emberiségnek ezzel a réteggel, valamint a pápával együtt azt kell mondanunk: szükséges, hogy az egyház megvallja mulasztásait, illetve korábban élt tagjainak mulasztásait.

De élnek körülöttünk tömegek – az egyházon kívül állók közt s az egyház tagjai közt is – akik a bocsánatkérés igazi mondanivalóját kevésbé értik, mert magát az egyházat és annak történelmét kevésbé ismerik. Sokan közülük (és sok hívő is) alig tudnak többet az egyház történelméről – főleg annak kritikus időszakairól – amennyit egy egyházzellenesen torzított történelemtanításból vagy egy egyházzal nem szimpatizáló médiából megismertek. Számukra is fontos, hogy tudjanak az egyház bocsánatkéréséről, de előtűnk tisztázni kell az egyes kérdések, mulasztások történelmi hátterét, s egyáltalán szólni kell arról, hogy az egyházban – tagjainak vagy vezetőinek minden emberi gyengesége vagy bűne ellenére – a különböző korokban jelen volt az evangélium tisztasága, a Lélek ereje is. Különösen ez utóbbiaknak szeretnénk segítséget nyújtani e sorokkal.

- Azt is tudhatjuk, hogy minden emberi közösség ki van téve az elszűkülés, az anyagi-asszá válás stb. veszélyeinek, és hogy mindegyik hordozott és hordozó vétkeket. S a legtöbb emberi közösség, nemzet vagy ideológia néhány évtized vagy emberöltő alatt elkövetett annyi bűnt, mint amennyit a 2000 éves egyház szemére szoktak vetni. Gondoljunk pl. a kommunizmusra, a liberális kapitalizmusra, vagy akár csak egy-egy párt, ideológia vagy vallási csoport néhány évtizedes történetére!

Az egyház bűneit gyakran eltúlozzák

A katolikusoknak is – és minden jóakarata embernek, aki tiszta képet akar alkotni magában az egyházzal – tudni kell, hogy a kommunizmus évtizedeiben minden iskolás tanult az egyház történelmi bűneiről, de az egyház hibáinak bemutatása gyakran a hazugságig meőően egyoldalú volt. És a helyzet gyakran ma is hasonló: – olvashatunk könyveket és láthatunk filmeket az egyház bűneiről, és a kép ma is gyakran egyoldalú:

Egyoldalú akkor, ha a tényeket eltúlozzák, és egyoldalú, ha úgy beszélnek a mulasztásokról, vétkekről, hogy amellel nem szólnak a pozitívumokról! – Ha az egyház történelmében jelen is volt az emberi bűn, együttél jelen volt a megváltás felemelő ereje is, amely által a kereszténység mindig képes volt a megújulásra. S ha az egyházban minden korban találunk botló és bűnös embereket, de minden korszakában éltek és élnek hősök, szentek, tömegeket magukban foglaló szent mozgalmak is, akik, illetve amelyek egyrészt Krisztus hiteles tanúi, másrészt a legnagyobb emberi értékek hordozói és történelmi korszakok megtisztulásának elindítói.

A bűnök eltúlzása több okra vezethető vissza:

- Feltűnhet, hogy ha a keresztény egyházakat vagy értékeket együttesen támadják, a támadások elsősorban célpontja mindig a katolikus egyház. Mi ennek az oka? a) Érezhetők ebben a marxista ideológia nyomai is, amely szerint a katolikus egyház mindig „rosszabb”, mint a reformáció egyházai. Hiszen e logika szerint a történelem előrevívő ereje a forradalom: mindig az az értékesebb, haladóbb csoport, amely egy korábbi ellen fellázad. Ezért a reformáció egyházai többnyire pozitívabb megítélésben részesültek, mint a katolikus egyház. b) A liberális rendszerek is a katolikus egyházban látják elsősorban ellenfelüket, hiszen egyik egyház sem emeli fel hangját olyan következetesen bizonyos emberi értékek védelmében (mint az élet védelme, a házasság felbonthatatlansága, a házastársi hűség, a szexuális élet tisztasága stb.).

- Ha valaki Téged, kedves Olvasó, támadni akar, csak hibáidról beszél, és eltúlozza azokat. Bizonyára találkozta már ilyen helyzettel.

- Ha egy-egy embercsoport a különböző korszakokban szembekeült az egyházzal, hasonlóan cselekedett. – Így cselekedett nem egy reformátor, így a felvilágosodás, később a kommunizmus, s így cselekszik a legtöbb egyház ellen forduló szekták. S ez önmagában érthető.

- Mások hibáinak emlegetése közismert eszköz arra, hogy egy csoport, egy párt, egy vallás, egy nemzet elterelje a figyelmet önnön hiányosságairól. Ezt a törvényszerűséget is gyakran felfedezhetjük az egyház vétkeinek emlegetése és eltúlzásai mögött.

- A kommunizmus – ma már tudjuk – világszerte kb. 100 millió embernek okozta tudatosan a halálát, ebből 20 milliót a volt Szovjetunióban ölték meg. Érthető, ha a kommunista rezsimnek is kedvelt témája volt, hogy az inkvizíció (becslései szerint) tízezreket kivégeztetett; miközben saját 100 millió meggyilkoltjáról hallgatott. (Vö. A kommunizmus fekete könyve c. kötetet, Bp. 2000., amelyben volt francia kommunisták tájékoztatás a kommunizmus emberiség elleni bűneiről.)

- Napjainkban is újra és újra átéljük, hogy államok vagy politikusok tehetnének valamit népek és népcsoportok kiirtásának megakadályozásáért, ám politikai érdekből olykor mégsem tesznek semmit. Az inkvizíciót viszont emlegetik.

- A mai napig hatása van a reformációs-ellenreformációs kiélezett vitában, majd a felvilágosodás korában megfogalmazott katolikus-ellenes vádalkal. A reformáció olyan korban keletkezett, amikor az egyházban, s annak vezetőiben sok tényleges torzulás volt. (A következő pontokban szólnunk erről!) De a reformatori irodalom, majd később a „felvilágosodás” egyházellenes írásai a katolikus egyházra vonatkozó kedvezőtlen adatokat tovább nagyították, és ezeket széles körben terjesztették. – É korokban az emberiség – a maihoz viszonyítva – kevésbé foglalkozott a történelemmel; így a vádak, torzítások tisztázása számos esetben nem történt meg. Sok vádat megcáfoltak ugyan (mint pl. a protestáns vitairatokét, mely szerint nő-pápa is lett volna; vagy amely szerint Péter nem is járt Rómában, s így természetesen nem is lehet ott eltemetve), de mások megcáfolatlanok maradtak. Az egyoldalú adatokat azután az újabb korok vallásellenes írásai is előszeretettel átvették, a kommunista irodalomtól kezdve napjainkig (pl. az inkvizícióra, a keresztes háborúkra, a katolikus missziókra vonatkozó torzításokat, vagy a jezsuiták negatív beállítását).

- De az iménti állítással párhuzamban az is az igazsághoz tartozik, hogy elsősorban a reformáció több vádjára a korabeli egyház súlyos okokat adott. S ha igaz, hogy a reformáció egyházaiban a mai napig gyakran egy torzított kép él a katolikus egyházzal, az is igaz, hogy a katolikusok is csak az utolsó évtizedekben kezdi elismerni a reformáció egyházaiban levő értékeket (és sok – a vatikáni zsinat által már régen megfogalmazott – lépés hátravan még számunkra az ökumené terén). (Minderről szólnunk még a következőkben.)

Az egyház történelmi bűnei – és az ún. „keresztény Európa”

Ha a kereszténység, illetve az egyház történelmi mulasztásairól hallunk, egy alapvető szempontot figyelembe kell vennünk, ami sok mindent érthetőbbé tehet:

A kereszténység elterjedésének korában, a Római Birodalomban és lényegileg az egész világon az egyház és az állam, a vallás és a társadalmi élet összefonódott: kölcsönösen átjárták egymást. Amikor Nagy Konstantin császár véget vetett a keresztények üldözésének, s a pogánysággal szemben a kereszténység mellett döntött, természetesen volt számára és kora számára, hogy ettől kezdve a kereszténység határozza meg a Birodalomnak és társadalmának életét, majd az első évezred végére egész Európa, illetve ezt követően az ún. nyugati világ életét, társadalmát, kultúráját.

Aki ebbe a világba született, azt automatikusan megkeresztelték, az természetesen belekerült egy keresztény kultúrába, formavilágba, „vallásosságba”.

A kereszténység történelmet fordító ajándék volt Európának, a nyugati világnak. Számos értéke átjárta az ún. keresztény társadalmakat: megszűnt a rabszolgaság, elméletileg minden ember egyenlővé vált, a keresztény erkölcs pozitív értékei, annak pozitív világlátása határozta meg Európa másfél évezredét, s ez hat napjainkig is.

Ugyanakkor a keresztény formák – ünnepek, társadalmi szokások, szentségek, imádságok stb. – mögött sok pogányság is lappangott, illetve a kereszténység előtti (és azzal sokszor szöges ellentétben álló) szemlélet számos vonása tovább élt.

Mivel azonban e kor kereszténynek vallotta magát (maga az egyházi vezetés is többnyire ebben a tudatban élt), s mivel – formáit tekintve – mindenestül annak is látszott, következőleg e korban valamiképp majd minden bűn és emberi nyomorúság kapcsolatban állt a magukat kereszténynek mondó embercsoportokkal, világi vagy egyházi vezetőkkel (mint pl. az inkvizíció, a keresztes háborúk, a konkvisztorok bűnei stb.). (Erről az összetett témáról bővebben ír Tomka F., Intézmény és karizma az egyházban c. könyvében, Márton Áron Kiadó 1997[3].)

A mai ember nyilvánvalóan érzi, hogy a Jézus-követés lényege nem abban áll, hogy valaki eljár templomba, vagy külsőséges szabályokat betart, hanem abban: hogy élő hittel dönt Krisztus mellett, s ennek megfelelően él. – Az ún. „keresztény középkorban” voltak igazi hívők, igazi szentek, akik döntöttek az evangélium mellett, mások csak a formákat tartották be, és szívük mélyén nem voltak keresztények, illetve gyakorlati magatartásukban inkább pogányoknak bizonyultak. (Bár amikor a történelemről ítéletet alkotunk, jó szembeézni saját magunkkal: hogy mi – mai jó keresztények – hánszor bizonyulunk a hétköznapokban pogánynak!) De mindenképp a történelem meghamisítása az is, ha a hibák mellett nem beszélünk arról, hogy hány pápa, püspök, pap, sőt király és főúr volt – épp hite következtében – a történelmet, illetve az emberi-kulturális haladást meghatározó, példás életű egyéniség. Gondoljunk akár csak a magyar történelem szent nagyjaira!

Meghívó

Az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány az idén is megrendezi a Szent Imre Plébánia jótékonyági farsangi vacsoráját, mely 2005. február 5-én, szombaton este 18 órakor lesz az endrődi Közösségi Házban. Szeretettel hívjuk és várjuk Önt, és kedves Hozzártartozóit. Jegyek kaphatók az endrődi plébánián.

A szökőár áldozatait és károsultjait javára tartott gyűjtésről egyházmegyénkben 13 millió forintot adtak össze híveink. Ezt a Magyar Katolikus Karitászon keresztül juttattuk el a rászorulóknak. Köszönöm együttérzésüket és áldozatos ajándékozásukat. Isten biztosan megjutalmazza a nagylelkű adakozókat. Ne feledkezzenek el az itthoni nélkülözökről sem, segítsék őket is lehetőségeik szerint az eljövendő időkben - írja Gyulay Endre püspök.

Az országos katolikus templomi gyűjtésen 350 millió forint gyűlt össze január 9-én.

Egyházközségeinkből az alábbi összegeket küldtük be: Hunya: 150.275 Ft, Endrőd: 144.100 Ft, Gyoma: 43.500 Ft. Köszönjük az adományokat.

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

Szent Ágota

Ünnep: február 5.

Ágota a keresztény ókor leghíresebb szentjei közé tartozik. Vincéhez és Balázshoz hasonlóan az ő élete és halála felől is csak számos változatban ránk maradt, legendásan felékesített szenvedéstörténet tájékoztat minket.

A szicíliai Katániában született előkelő szülők gyermekeként. A fiatal, Krisztus szeretetére vágyó leány túlságosan hamar a kéjvágyó helytartó, Quintianus meszterkedéseinek célpontjává lett. Decius császár keresztényellenes rendeletét a maga céljaira felhasználva a szépséges Agotát letartóztatta és az egyik hírhedt örménytanyára vitte – az ilyesmi az antik korban nem ment ritkaságszámba. Ott az intézmény tapasztalt vezetőjének kellett volna a leány átnyeléséről gondoskodnia. Ágota esetében a kívánt érzületváltozást nem lehetett elérni. Ezért a helytartó maga lépett akcióba. Agotát bíróság elé állították. Kihallgatták, megkínózták és börtönbe vetették. Néhány nap alatt a kínzások egész sorát kellett kiállnia. Amikor a földühödött bíró semmire sem ment, poroszlóival összeroncsoltatta, majd levágatta a lány mellét. Mindezek után a börtönben olyan erősítésben részesül, amilyen még a legendákban sem gyakran fordul elő: a gáztett utáni éjszakán megjelent előtte Szent Péter és meggyógyította. A nyilvánvaló csodát semmibe véve Quintianus to-

vább folytatta a gyalázatos eljárást. Végül Ágota az újabb bántalmazások következtében meghalt a börtönben. A legendás szenvedéstörténetnek ez e lényegi tartalma. Tiszteletét az indította el, hogy szülővárosa, Katánia, a szent vértanúságának első évfordulóján csodásan megmenekült az Etna kitörésétől. A lakosság a vértanú sírjáról elhozott fátyollal segítségét kérve vonult a megsemmisítő lávafolyam elé, és az február 5-én minden várakozás ellenére megállt. Szent Ágota híre és tisztelete gyorsan elterjedt Szicílián kívül az egész Egyházban. A római misekánon megemlékezik róla, s ugyanazt teszi a Karthágói Kalendárium és minden régi vértanújegyzék is. Rómában Symmachus pápa egy régi templomot szentelt a tiszteletére. Erekyéinek felemelésén és elosztásán kívül tiszteletének elterjedését szolgálta a tizedik század óta saját ünnepi officiuma is.

saját ünnepi officiuma is.

Ő a patrónája Catánia és Palermo városának. A lávafolyammal szemben nyújtott segítségére való tekintettel tűzvész és földrengés ellen hívják oltalmul. Hasonló okból ő az ércöntők, a kohászok és bányászok védőszentje.

A középkorban a segítőszentek között találjuk, főleg mellbetegek fordulnak hozzá. Ő védelmezi a szoptató anyákat, az éhezőket.

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszerkeket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671
Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNÁMRAKTÁR

Emlékezés a doni tragédia 62. évfordulójára

A Második Magyar Hadsereg pusztulását okozó doni tragédia 62. évfordulóján az ország több településén tartottak megemlékezést.

A budavári Nagyboldogasszony-templomban ökumenikus istentisztelettel, majd hagyományörző tiszteletadással egybekötött emlékünneppel és koszorúzással emlékeztek a közel 150 ezer magyar áldozatot követelő katasztrófára.

A világhálón olvastam, és őszintén meghatott külföldön élő honfitársaik visszaemlékezései:

Kérem olvassák Önök is!

„A Doni Hősökre emlékezve, 1943 - 2005.

Az alábbi sorokat két évvel ezelőtt vettem papírra, mintegy tisztelgést a Doni Hősök élők és holtak előtt! Ma, két évvel később, ismét tisztelgünk előttük. Hősiességüket sem megtagadni, sem elfelejteni nem fogjuk, amíg magyarok élnek ezen a földön. Most, ezekben a koraesti órákban, már sziporkáznak a csillagok London felett. Velük üzenjük a messze távoli Don vidékére, ahol talán most is süvít a hóvihar, mint akkor, amikor a Sztálin-orgonák ontották a halált nagyapáinkra. Lelki szemem előtt gördülnek a T34-es harckocsik, amint kitértek az Uriv-i hídfő-állásból útban a magyar védőállások felé. Lánctalpaik alatt elolvadt a hó, míg a gépágyúik torkolattüzében lidércek táncoltak. Az első vonalban harcoló csapatainkat könnyen eltiporták a szovjet tankok, hiszen nem voltak sem nehéz fegyvereik, de még a kézfegyvereikhez sem volt elegendő lőszer. Magyarok véréből lett piros a hó, akiknek jalkiáltásait senki sem hallotta. Elveszték a csatazajban és a hóviharban. De az utolsó sóhajok hazafelé szálltak, át a Magas Kárpátokon, ahol a falvak mély álmukat aludták a szörnyű télben. Voltak akik virrasztottak és imádkoztak gyertyafény mellett szertetteikre gondolván, akik talán azokban a percekben adták át lelküket a Teremtőnek. A Don-kanyarban akkor gyászindulót játszott a keleti szél.”

Szarvas József, London, 2005 január 12.

„1943. január 12-17. a Don-kanyarban.

Személyes Emlékezések.

Holnap lesz a 'Doni Szovjet Áttörés' 62-ik évfordulója, illetve annak kezdete. Hazánkban, sok helyen megemlékeznek azokról a hősookról, akik 1943. január 12-én, a Don-kanyarban, messze Oroszországban, szembeszálltak a támadó szovjet csapatokkal! Én akkor mindössze nyolcéves voltam! Csapon laktunk. Édesapám mozdonyvezető volt a csapi fűtőházban. Feladatai közé tartozott a katonai szerelvények vontatása. A magas Kárpátokon át, a keleti frontra! Nyolcévesen is átéreztem, hogy hazánk csapatai élet/halál harcukat vívták akkor a bolsevisták ellen. Térdig érő hó volt akkor Csapon és rettenetesen hideg! Az iskolát emiatt szüneteltették, s így otthon voltunk Édesanyámmal és két kis húgammal. Édesapám szolgálatban volt, valahol a havasokban! A Don-kanyarban pedig ömlött a drága magyar vér, hallottuk a

rádióból! Azóta többekkel találkoztam, az évtizedek folyamán, akik ott voltak és részt vettek a csatákban! Sokan meg is írták tapasztalataikat és ma már a tények, a második hadsereg pusztulásáról ismertek!”

Szarvas József

Átadom a szót Révffy Laci bácsinak, aki azokban a napokban, a Honvédség kötelékeiben, a Délvidéki Szenttamás városában teljesített szolgálatot:

Emlékezzünk az 1943. január 12-iki doni áttörés hőseire és áldozataira. Hatvankét évvel ezelőtt, a felszabadult délvidéki Szenttamás városkában értesültünk arról, hogy a Szovjetunióban harcoló magyar hadsereg, súlyos vereséget szenvedett, a Don folyó menti hadműveletek folyamán! Az akkori híradások nem voltak olyan gyorsak, mint ma és csupán a szomorú hír hallatán néma főhajtással gondoltunk azokra a bajtársainkra, akik életüket áldozták a kegyetlen, hideg időjárás körülmények között. Talán nem túlzás azt állítani, hogy a hősi halottak száma olyan nagy volt, mint az részleteiben később kiderült; majdnem minden magyar családban gyászoltak. Keserűen és sírva kellett elfogadni, hogy nem jön haza többé a családfő, vagy a katona fiú adta életét, ontotta véré, a heroikus küzdelem során. Azt is meg kell mondani őszintén, az akkori doni súlyos vereség sokkolta a magyar társadalmat és a Második Magyar Hadsereg elvesztése, az egész magyar nemzetet mélyen megrázta! 1943. január 12-15 között, a magyar katonák szívósan és kitaróan harcoltak és rendkívüli hőstetteket hajtottak végre. De a hatalmas túlerőben lévő szovjet támadást a magyar hadsereg nem tudta feltartóztatni! Január 17-ike után pedig, a megmaradt hadsereg részekre szakadt és a visszavonulást fegyelmetlenül, hajtották azt végre. Az idő múlásával sok okot sikerült felkutatni, hogy miért is következett be ez a végzetes vereség. Egy azonban biztos: a magyar katona helyt állt a vártán és nem rajta múltott a vereség bekövetkezése. Sokan nem tudják, hogy az orosz harctérre érkező magyar csapatok kétheti vasúti szállítás után először KURSZK környékére érkeztek, majd onnan kb. 200 kilométert tettek meg erőltetett gyalogmenet után, hogy elfoglalják kijelölt helyüket a doni frontszakaszon! A magyar harcivonal 200 kilométer hosszúságban terült el URIV-nál, a nagy Don-kanyarban és annak közepét törték át a szovjet erők, tüzérségi előkészítés után. Csak tényként említem meg, hogy ugyanakkor a német haderő gépjárműveken érkezett a kijelölt frontszakaszra, aránylag kikapienten! Sajnos, a gyászos vereség után, a Második Hadsereg parancsnoka tett olyan kijelentést és harcosainkról azt írta: „a magyar katona elvesztette becsületét”. Ez nem volt igaz és felelőtlen kijelentésnek tartom ma is. A magyar hősi halottakat, 62 év után, az őszinte tisztelgés illeti meg, hiszen ők nem önként, hanem az akkori alkotmányos kötelességüket teljesítve kerültek az orosz hadműveleti területekre, a vélt vagy jogos védelme miatt. A magyar katona Hazájának 1100 éves történelmi folyamán számtalan esetben bizonyította be hősiességét és ma, a Doni Áttörés 62-ik Évfordulóján is, néma főhajtással emlékezzünk rájuk, és imádkozzunk lelki üdvükkért!

LEGYENEK ÁLDOTTAK ŐK, AKIK MA IS JELTELEN SÍROKBAN NYUGSZANAK OROSZORSZÁGBAN.

Révffy László, Leicester, Anglia

Útban a Don felé 1942 tavaszán (bal oldali kép) és visszavonulás Bjelgorod térségében 1943 január-február

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szendrői István

Tisztelt Olvasó!

Néprajzi rovatunkban sorra vesszük településünk területén fekvő középkori falvak bemutatását. Kezdjük a Mezőtúr, Túrkeve és Endrőd közös határában elhelyezkedő faluval Csejttel, majd sorra vesszük a többi: Décse, Nyárszeg, Sima, Tölgy falvakat.

A történeti forrásanyagot Márton Gábor tanár és helytörténetész kutatásaiból állítottam össze.

„Csejt

(Chehte 1391, Cheht 1449, Cheyt 1454, Cyeyt 1558)

Mező-Túrtól keletre, Endrődtől északra eső s jelenleg Endrődhöz tartozó pusztta, hajdan kis falu.

Nevét az első Cseht nevű birtokosától kapta. A Cseht névben a „h” hang idővel „j”-re változott, mint a más személy és helynevekben is előfordul. A hírhedt Csejte vár neve is eredetileg Csehte volt.

1449-ben Hunyadi János kormányzó csatolta Békés vármegyéhez, s azóta a török uralom idejét nem számítva, mindig ide tartozott.

1390-ben kilenc lakott és egy lakatlan telekből állott. Volt 30 ekényi szántóföldje és legelője, 25 kaszás rétje, továbbá a Berettyó vizében 100 forintot jövedelmező halászsata. Volt benne egy kis egyház is, de fedetlenül állott. Földesura volt a Simay család.

1454-ben megerősítik birtokaiban a Simay családot. 1475-ben az egyik Simaynak, Benedeknek kúriája is állott és panaszt tett a gazdája, hogy Fancsikay László 100 darab juhot elhajtattott csejti birtokáról. Két évvel később e Simay B. 1 népes és 4 néptelen, Simay János pedig 3 néptelen telket elzálogosított itt a Kállai Kőkös családnak. Kitűnik e zálogosításról szóló levélből, hogy a már 1454-ben említett Szentmihályegyháza nevű pusztta Szentmihályúrtelek néven Csejthez tartozott. Később az elzálogosított részt a Simayak visszaváltották. 1526-ban azonban a szomszédok békéjét egy Csejtről Túrra szökött jobbágy ugyancsak megbontotta, mert azt a Simayak az 1514-iki törvény értelmében visszakövetelték. Lőkös Jánosné, Nadányi Krisztina meg semmi áron sem akarta visszaadni. Mindamellett, hogy 1508-ban Simay Kun Benedek a maga csejti részét Simay Gergely fiának adta el, így azok két részt is bírtak itt, mégis az 1556-62-iki években már egy Simay sem földesúr Csejten. 1556-ban Botos János, Eszes Mihály, Mező Mihály, Vers György és Zalay Albert jobbágysai 2-2, Szedecsi Balázs jobbágysai pedig 4, összesen 14 kapu után fizettek adót. 1558-ban 20, 1560-ban 13, 1562-ben 9 kapu után kivetett adót vesznek meg lakosa-

in. 1564-ben 10 kapu után vetettek ki rájuk, de hátralékban maradtak. 1562-ben Szedecsi és Eszes már nem fordultak elő a birtokosok között, de említ helyette az adórovó egyszerűre négy más földesurat: Harangi Gáspárt, Lantos Mátét, Mór Mátét és özvegy Ragyóczy Kelemennét. Mező Mihály része pedig ez évben özv. Mező Lászlóné kezén van.

Egyházi tekintetben Csejt megmaradt az egri egyházmegye részének. 1548-ban és 1557-ben még mindig az egri püspök, illetőleg az egri vár számára szedik itt a tizedet, s e tekintetben a kis-hevesi kerülethez volt osztva. 1548-ban a tizedszedők 5 jobbágyot és 7 zsellért, 1557-ben 3 jobbágyot és 6 zsellért számlálnak össze benne.

1570-ben, midőn Lantos Máté leányát, Erzsébetet megerősít birtokában, 1578-81-ben, midőn a királyi helytartó előbb Báthay Pálnak, utóbb Makó Jánosnak adja egyes részeit, még falunak írják Csejtet. Egy pár ember 1623-ban is itt nyomorgott, s az ő nevükben is kéri Simay Gergely fiának beiktatásáról szóló, 1516-iki parancsolat átíratását, de nemsokára teljesen lakatlanná vált. Ettől kezdve a Túron és Túrkeveiben lakó Kecse, Törő és Vég családok veszik meg az egyes, régi birtokos családok részeit, s használják amennyire lehet.

A XVIII. század elején a Kecsek rokona, Ványai Szőke János (anyja Kecse lány volt) szerette volna kezére keríteni. Szerzett is rá nádori adománylevelet, január 4-én kelteztet, de elkésett vele. Mert már előzőleg rátette kezét a kincstár, s a gyulai uradalomhoz csatolta. –Ezzel együtt aztán 1720-ban átadta Harruckernnek. Ezt a körülményt azonban Szőke a nádori adományszerzésekor bölcsen elhallgatta. Hiába kapott aztán 1731-ben újabb adománylevelet, nem bírta kicsavarni Csejtet Harruckernnek, jobban mondva a kincstárnak kezéből. 1747-ben a királyi tábla is elutasítja őt.

A Törökkel még hamarabb elbánt a kincstár. 1727-ben a Neoaqstca Comissió elé idézte őket, s mivel birtokjogukat igazolni nem tudták, a Comissió 1733-ban a kincstárnak ítélte Csejtet.

Ettől kezdve a gyulai uradalom jószágkormányzója Simával együtt (különben is azt fogták rá, hogy Simának hátrésze, diviticulum) magánosnak adta bérbe. 1765-ben pedig a szarvasi lakosoknak adta át használatra. 1789-ben azonban már megint különálló, s az uradalomnak fenntartott pusztta. 1846-55 években egy kis dohánykertész telep is volt itt. (1855-ben 226 lakossal) Közigazgatásilag ma Endrődhöz van csatolva. Bírja Báro Wodiáner Albert.”

Forrás: Márton Gábor: Endrőd (kézirat)

Szép régi népi hagyományt elevenítettek fel az endrődi Tájházbán január 9-én, vasárnap délután, a Háromkirály-járást. Erről az eseményről készült a két fotó.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XII. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2005. február

februári melléklet - a Templárius Alapítvány támogatásával

„Engedjétek hozzám”

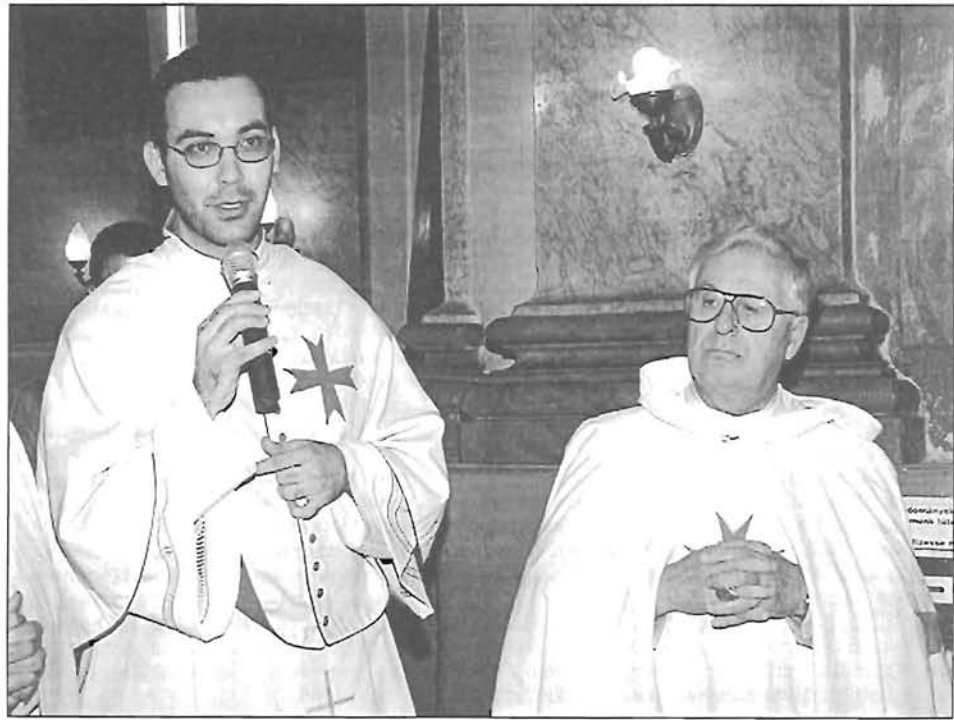
Ez állt a meghívón, mely Takács Zoltán rajzának címe, de mint tudjuk, Krisztus mondotta ezeket a szavakat: „Engedjétek hozzám a kisdedeket”. A meghívó a nemrég 200 éves fennállását ünneplő Endrődi Szent Imre Katolikus Templomba hívott, ahol 2004. adventjén mintegy 300 gyermeket, közel 100 családot ajándékoztak meg, akik szűkös anyagi körülmények között élnek.

A rendezvény címe is ez volt: „SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKEN!”

Bensőséges, egyben felemelő ünnepségnek lehettek szemtanúi a résztvevők. A templom zsúfolásig megtelt. A fővédnökök, és a védnökök is mind illusztris személyek voltak, így: Öxellenciája Gyulay Endre megyéspüspök (Szeged-Csanádi Egyházmegye); Öxellenciája gróf Dom. Marcello A. Cristofani della Magione, a Templomos Lovagrend nagymestere (Olaszország); Zelnik József, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke (Budapest), ők voltak a fővédnökök. A védnökök: Cseh Krisztián, a Kárpát Computer Kft. ügyvezető igazgatója (Budapest); Domokos László országgyűlési képviselő; Vitéz Fr. Czító Ferenc (Los Angeles, California); Gyomaendrőd Város Önkormányzata (Gyomaendrőd); és Gyomai Kner Nyomda RT. (Gyomaendrőd) voltak. Négy éve kezdődött ez a mostanra hagyománnyá vált adakozás, melyet az Élet Másokért Egyesület kezdeményezett, majd egy évvel később a Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria is csatlakozott.

Az ünnepi program a kereszt és a templomos lobogó mögött felsorakozó lovagok bevonulásával kezdődik, az előre meghatározott ceremónia szerint. A mi szeretett „Laci atyánk”, Dom. Iványi László plébános-lovagrendi káplán is köztük van. Elnézem őt, a fáradtság nyomait keresem az arcán, de nem látom. Pedig fáradt kell, hogy legyen, hiszen alig ért véget a Szent Imre-napi búcsú, melyhez ezúttal a 200 éves jubileumi ünnepség is társult, s azóta már megszerkesztett egy színvonalas 66 oldalas kiadványt is templomunk történetéről, kegytárgyairól, freskóiról, oltárképeiről és egyéb látnivalóiról. Hunyán is misézik, s így, advent idején bizony sűrűbb a miserend, keresztel, esket, temet, s minden hónapban megszerkeszti a „Városunk” c. lapot, hogyan lehet ennyi energiája? - kérdezem magamtól - csakis az Isteni gondviselés kegyelméből - adódik gondolatomban a válasz.

Az ünnepségen köszöntőt mond Öxellenciája Gyulay Endre Püspök úr után Öxellenciája Marcello A. Cristofani della Magione Nagymester Úr is, a Templomos Lovagrend Hercege, ezt Lipovszki Gergely ma-

Marcello A. Cristofani della Magione Nagymester Úr (a képen jobbra) és Lipovszki Gergely pálos atya Rómából

gyar pálos szerzetes tolmácsolja, aki egyenesen Rómából érkezett Endrődre, és ott szolgálja az Urat.

Az ünnepség egyik leggyönyörködtetőbb, üde színfoltja a Borsodnádasdi Szt. István Egyházközség „SPES” csoportjának ünnepi zenés áhítata. Ezt a Templomos Lovagrend által adományozott emléktábla szentelése követi, melyet Gyulay Endre Püspök Úr megszentel, és az elmúlt 200 év alatt elhunyt hívek emlékére megkoszorúzza a Nagymester.

Nem folytatom a ceremóniák taglalását, hiszen szívet melengetőbb a gyerekek ajándékvárástól csillogó szeméinek látványa. Bizony, be kell vallani, olykor itt-ott kicsit hangot is adnak türelmetlenségüknek - de hiszen ettől gyerekek -, a rendezők dicséretére legyen mondván azonban -, akik minden pad szélén ott ülnek, vagy állnak -, sikerül lecsendesíteni a hangoskodókat. A játékok ott vannak hosszú, nagy halomban a templom egész hosszán végigvezető két pad sor közötti szőnyegen, és mikor végre eljön a perc, hogy minden gyerek magá-

hoz veheti, amit kiszemelt, vagy amihez sikerül hozzájutnia, igazi önfeléd gyerekszivaj támad. A korábbi évek tapasztalataim okulva viszont a 300 értékes egységcsomagot már egy külön helyiségben csak jegyre, és aláírással lehet átvenni. Ezek tartós élelmiszereket, pl. rizs, cukor, szálamí, élelmiszercsomag, alapvető higiéniai eszközöket tartalmaznak, így pl. fogkrém, fogkefe, szappan stb., valamint édességeket, szaloncukrot, csokit. Egyenként mintegy hatezer forint értékben.

Ünnepek után jutok oda, hogy elbeszélgessek fiatal barátommal, Fráter Ungvályi János-sal, a Tiszántúli Komtúria Kommandórával (főrendezőjével) - aki nekem csak Jancsi -, és rákérdezhessek néhány dologra, amikről az ünnepségen elgondolkodtam -, és választ kapjak néhány kérdésemmre.

- Hogyan is kezdődött ez az egész, és hogyan nőtte ki magát négy év alatt ilyen nagyszabásúra, évről évre több gyermeket megajándékozva, és nagyobb lehetőségeket teremtve? - kérdezem.

dásán énekelt a SPES együttes, ennek vezetője Fejes János ottani Plébános úr. A „SPES” szó jelentése remény, és a remény Jézus, ezt szerették volna műsorukkal üzeni a jelen lévő gyerekeknek. Ez bizony sikerült, ezt bizonyította a taps, a templomtól máskor idegen tetszésnyilvánítás eszköze, ami ezúttal kivételesen engedélyezett volt. A műsor meglepően profi volt, pedig a plébános úron kívül csak két tanítványa adta elő. A gyerekek nyelvéen, de Isten üzenetét hozták, ezért voltak itt.

- A védnökök között egy név nem volt ismerős: Cseh Krisztián- faggatózom tovább. Ki ő?

- Nyáron ismerkedtem meg Krisztiánnal, mert nagyon szeretünk volna számítógépet adományozni egy állami gondozott gyerekeknek. A személyes találkozás során lehetőség nyílt további számítógépek adományozására is, de mivel ezt kizárólag intézmény kérhette, így jött a lehetőség, hogy a Bethlen Gábor Szakképző Iskola kollégistái karácsonyi ajándékként ingyen 12 számítógéphez juthassanak, és az állami gondozott fiú egy hordozható számítógépet kaphasson. Ez meg is történt. További adományozásokból közel 450. 000,- Ft készpénz gyűlt össze, és ennek több mint duplája, közel egymillió forint értékben mérhető a természetbeni felajánlások. Amikor az állami gondozott fiúnak ígéretet tettünk, hogy lesz gép: még nem tudtuk, hogy honnan, de tudtuk azt, hogy lesz. Egyszer csak jelentkezett egy ember, aki éppen számítógépeket adományoz. Ez volt Cseh Krisztián. És erre mondja valaki, hogy véletlen. Ez nem igaz, mert minden valamiért történik. Ha valaki most azt kérdezné, hogy ezt milyen módon értük el, azt mondanám, hogy sokat imádkozzon közösségben az adott ügyért, és akkor minden sikerül. Mi is ezt tettük. A Lovagrendünk jelmondatával: „Ne nekünk Uram, ne nekünk, a Te nevednek szerezz dicsőséget!”

Hát igen. A nagy összefogásnak köszönhetően sikerült az ünnepséget lebonyolítani, és sok-sok gyermeknek és felnőttnek emlékeztetése tenni. És talán azért kellett ehhez még valami! Egyszer, évekkel ezelőtt már írtam egyszer Jancsiról, az ő lovaggá avatása után. Elmondta akkor, hogy ő is állami gondozott volt, aki 13 éves koráig hánykolódott a világban, és annak ellenére, hogy örökbefogadása előtti utolsó nevelőanyja nem bánt vele kesztyűs kézzel, és nem volt vallásos sem, benne már kialakult a szilárd Istenhit, ha még formába, vagy szavakba nem is tudta önteni. Aki ilyen ingerszegény környezetből kiszabadulva családcentrikussá válnak, rendszerint megfogadják: ha ők is szülőkké válnak egyszer, gyermeküknek mindent megadnak, amit ők kisgyermekként nem kaphattak meg. Am Jancsi nem elégedett meg annyival, hogy példás szülővé vált, de nem felejtette el azt sem, mennyivel több szeretetre, gondoskodásra szorul az, aki nem szerető családba születik bele.

Marsiné Giricz Erzsébet

- A munka, az adakozás valóban négy éve kezdődött el. Istennek köszönhetjük azt, hogy meghallgatta kéréseinket és imáinkat. Megmutatta az utat, amit tennünk és csinálnunk kell. Ez a feladat az ifjúság. Ebben nagyon sok minden beletartozik: a rászoruló gyermekek felkarolása, segítése és rajtuk keresztül meg tudjuk szőlítani a szüleiket. Természetesen ez egy nagy összefogásnak köszönhető. A dicséret, a siker mindig Isteni illetti és azokat az áldott kezeket, akik ezért bármit is tettek és tesznek. Sok múlik azon, hogy legyen egy biztos háttér, akik az ügy mellé sorakoznak, ebben az esetben ezt is mindig megkapjuk. Sok fiatal lovagjelöltünk is van, akik idejükből nagyon sokat áldoznak. Továbbá a Karitás helyi és Hunyai csoportjainak hozzáállása nélkül lehetetlen lett volna ezt megszervezni. A 2004. évi adakozást szeptemberben kezdtük el és kb. 20-an mindig részt vettek a szervezésben. Évek óta sokat segítenek a helyi kereszténydemokraták. Így nőtte ki magát országos adakozás.

- Tudom, hogy a kezdetektől segítségére volt Vaszkó Sándorné, (Margó) az „Élet másokért” Egyesület elnöke, aki már maga is a Templomos Lovagrend dámája. Már az ötlet szintjén is segítségére volt?

- Így igaz. Pontosabban ő volt az, aki Dr. Kolbusz Judit bírónővel együtt négy évvel ezelőtt egy nagyon esős délutánon személyesen kivitték a karácsonyi csomagokat a rászoruló családoknak. A látvány lehangoló és mégis valami egészen különös volt. Kereste a feladatot, és megtalálta.

- Milyen szempontok szerint mérték fel, hogy kik ezek a családok és gyermekek?

- Nagy segítségünkre volt a helyi Családszolgálat, ahol az árva, félárva gyerekeket, és nagycsaládosokat gyűjtötték a Templárius Alapítvány kérésének megfelelően. Első évben csak 10 családot, ezt követően 14-et, majd 77-et, és most már 100 családot sikerült megajándékoznunk. Ez volt az alap, ezt egészítettük ki a Hunyai Szt. László Egyházközség rászorultjai-val.

- Ez csodálatos élmény lehet Nektek is, hiszen az egyik gyerektől, aki játékeit szorította magához boldogan, megkérdeztem az ünnepség után: örülsz? Nem tudott megszólalni, csak bólintott nevetve! Az egyik rendezőt is megkérdeztem: ugye nem könnyű ennyi emberkét féken tartani?

- Az ő türelmetlenségüket, olykor hangoskodásukat valahol meg lehet érteni, de minden évben tanulunk valamit az előzőeken okulva, - így történt ez idén is azzal, hogy a csomagokat már csak jegyre és aláírásra adtuk ki. A játékok átvételére viszont jövőre csak a gyerekeket engedjük, hogy érte jöjjenek, szülő, felnőttet nem.

- Hát igen, gyarló lény az ember, gondolom mosolyogva.

Jancsit faggatom tovább: hol ismerted meg a Borsodnádasi „SPES együttest” és hogyan tudtad őket ide hívni ennek a nagyon színvonalas műsornak az előadására?

- Borsodnádason van egy novícia, akit Érsek Barnabásnének hívnak, az ő jelölté foga-

Azok, akik pénzzadományukkal hozzájárultak az ajándékozás sikeréhez

(a befizetések sorrendjében):

1. Fr. Czitó Ferenc (Los Angeles, Kalifornia)	31. Ismeretlen adakozó
2. ifj. Uhrin Zoltán	32. Szabó Zoltánné
3. Szurovecz Elek	33. Dinya György
4. Dr. Czappán Györgyné	34. Elek Miklósné
6. Dr. Jánosik Bertalanné	35. Szakalos Tiborné
8. Bukva Csilla	36. Pelyva Imréné
9. Gyomaendrőd Város Önkormányzata	37. Gellai Gizella
10. Stranzski Mihályné	38. Szakalos Dezsőné
11. MKDSZ.	39. Kurilla Andrásné
Gyomaendrödi Szervezete	40. Csikné Timár Éva
12. Koloh Elekné	41. Iványi Elekné
14. Szent Kereszt Magazin eladásából (Szabó Incéné; Gardi Lajosné; Barta Mónika; Timár Mihály, ifj. Uhrin Zoltán; Kiss Anikó; Ungvölgyi Zsuzsika és Petike; Balogh Timike; Tündike; Barbara;)	43. Művészeti és Szabdművelődési Alapítvány
15. Agrofém Kft	44. Czizmadia Sándor (Budapest)
16. Gonda Pálné	45. Dr. Palya József
17. Bethlen Gábor Szakképző Iskola konyhai dolgozói	46. Horváth Gáborné
18. Hangya Lajosné	47. Fadgyasné (Porubcsánszki család)-Budapest
19. Békés megyei Szociális Közalapítvány (Élet másokért Egyesület)	48. Roth Gábor
20. Duda Benedek	49. Dr. Csoma Antal
21. Dr. Vida Tivadar (Budapest)	50. Porubcsánszki Lajos (Mezőtúr)
22. Szabó Dezsőné	51. Uhrin Benedek
23. Püski Sándorné	52. Julika virágbolt
24. Hunya Lajos	53. Karitás Szeged-Csanádi Egyházmegye (Szeged)
25. Iványi Vince	54. Gyomai Kossuth úti festékbolt
26. Ambrózi Mihály	55. Gyomai róm. kat. hívek
27. Ambrózi László	56. Hunyai Egyházközség
28. Szakalos Tibor	57. Dr. Fr. Manfred Eder (Németország)
29. Timár Mária	58. Timár János és felesége (Timár Panzió)
30. Dr. Giricz Katalin	59. Poharalecz László
	60. Hornok Ernő
	61. és azok, akik névtelenül adakoztak

Isten fizesse meg áldozatos hozzájárulásukat.

A borsodnádasdi fiatalok Fejes János plébános atya vezetésével énekelnek

TERMÉSZETBENI ADOMÁNYOZÓINK VOLTAK:

- Cárpát Computer Kft (Budapest): 12 db. Pentium III-as számítógép ingyen, 1 év garanciával a Bethlen Gábor Szakképző Iskola kollégistáinak;
- Maholnap Magyar Jóléti Alapítványtól pályázat útján (Budapest) 150. 000,- Ft értékű könyvadománya (600 db egyforma könyv, „Kutyahoroszkóp” címmel)
- Domokos László országgyűlési képviselő 50. 000,- Ft értékű, 100 csomag papír-írószer adománya;
- Uhrin Benedek jótékony célú koncertjének teljes bevétele+saját kiadású kazettái közel 100. 000,- Ft értékben;
- Campus Dialóg Könyvkiadó Kft - től (Budapest) 100 db mesekönyv;
- Szent Kereszt Magazin 2. 000 példányban;
- Gallicoop Pulykafeldolgozó Rt. (Szarvas) 100 db. Élelmiszer-csomag 100. 000,- Ft értékben;
- Gyomai Kner Nyomda Rt-től 500 db meghívó és 360 db rajzlenyomat A/4-es méretben ingyen;
- Gyomaendrödi Önkormányzat (50. 000,- Ft);
- 100 db lovagrendi póló Olaszországból;
- Kiss Bálint Általános Iskola, Szt. Gellért Katolikus Általános Iskola, Rózsahegyi Kálmán Ált. Isk., Kner Imre Gimnázium, Bethlen Gábor Szakképző Iskola kollégistái, magánszemélyek játéka és élelmiszer felajánlásai;
- Karamell Snack Édesipari Vállalat Fundy Waffer Kft-je (Gyomaendrőd) 360 db. csomagolt nápolyi
- Gyomaendrödi Közösségi Ház felajánlása az Uhrin Benedek koncerthez;
- Alföld KHT. (különjárat 12. 00 - órakor a templom elől)
- Borsodnádasdi Szt. István Egyházközség híveinek adománya;
- Templomos Lovagrend Budapesti és Budapest környéki Kommandája;
- Cuti Bt. (Gyomaendrőd): 100 db fonott kalács anyagköltségi áron;
- Bicskei római katolikus egyházközség hívei;
- Marsi János és családja (Gyomaendrőd);
- Zöld cukrászda (Gyomaendrőd);
- Jakus Imre vállalkozó felajánlása;
- Takács Zoltán szénrajza
- Máltai Szeretetszolgálat Szarvai csoportja
- Városunk, Gyomaendrödi újság, Szó-beszéd c. helyi lapok; Békés megyei Hírlap; Vatikáni Rádió, Katolikus Rádió,

Nélkülük szegényebb lett volna az idei adományoztatás.
Köszönjük.

Gyulai Endre püspök úr megáldja a Templomos Lovagok hálatábláját az endrödi templomban

Uhrin Benedek jótékony célú koncertje

2004. december 12-én az Endrődi Községi Házban egy vasárnap délután Benedek bácsi egy jótékony célú koncertet tartott az érdeklődőknek. Nagyon sokan eljöttek. Akik ott voltunk, mindannyian jól éreztük magunkat. A jelenlévő gyerekek közel 10-en az előadó énekeit apró kis táncokkal színesítették. A Községi Ház vezetőjének, Borikának köszönjük segítségét, hogy megszervezte ezt a szép délutánt. Az esemény fővédnöke Dr. Dávid Imre polgármester volt. Az ünnepség elején Domokos László országgyűlési képviselő üdvözlését és felajánlását Ungvölgyi János olvasta fel. Uhrin Benedek a teljes bevételt a december 16-án megrendezésre került „Segítsünk a rászoruló gyermekeken!” jótékony célú gyűjtéséhez járult hozzá, továbbá az elhelyezett adománydobozban lévő pénzt is átadta erre a célra. A bevételből és gyűjtésből összesen 13.300,- Ft gyűlt össze. További támogatásának köszönhetően a karácsonyi csomagolásnál ő maga, a saját műveiből 200 db audió kazettát tett minden csomagba közel százezer forint értékben. Az adakozás napján pedig személyesen dedikált képeket a családoknak és azt kérte tőlük, hogy ne csak ezen a napon legyenek Isten házában, hanem az év többi napján is.

Milyen jó lenne Benedek bácsi tanácsait megfogadni mindenkinek. Uhrin Benedek máshol is szívesen fellép Gyomaendrődön, ha hívják és megszervezik a közönséget. 2005-ben a Gyomai részen is szeretne egy hasonló jótékony célú koncertet adni a helyi rászoruló gyermekek részére.

Benedek bácsi további életéhez és elképzeléseihez sok erőt és jó egészséget kívánunk és köszönjük a felajánlását.

Az Élet másokért Egyesület nevében:
Balog Lajosné

GALLICOOP PULYKAFELDOLGOZÓ

RT. ADOMÁNYA

A Szarvasi Pulykafeldolgozó Részvénytársaságtól már második alkalommal kaptunk nagy értékű ételismiszer csomagot. A decemberi ünnepségünkre a 100 db-os csomagban kaptunk pulykafilet, virslit és kenőmájast. Értéke csomagonként 1.000,- Ft, összesen százezer forint. Ami további segítség volt számunkra, hogy személyesen áthozták részünkre a felajánlást.

Azt gondolom, hogy az egyéb adományok mellett a rászoruló családoknak, gyerekeknek ez nagymértékben enyhített a karácsonyi kiadásán.

Szép példája ez is egy közös akaratnak, ha van értelmes cél és van segíteni akarás.

Köszönettel:

Szakálos Tiborné
A Karitás Endrődi Szt. Imre csoportjának vezetője

Fogyatékos fiatalok megajándékozása

Az adakozást követő napon, december 17-én a Templomos Lovagrend részéről és a Karitás néhány tagjával együtt immár második éve, hogy karácsonyi csomagokat adunk át a helyi Rózsakert Idősek Otthonában kialakított Fogyatékos klub tagjainak. Összesen 13 csomagot hoztunk, hiszen ennyien vannak a megajándékozottak. Ugyanazt kapták, mint a rászoruló családok. Benne volt Domokos László országgyűlési képviselő papírírószer adománya, kalács, szaloncukor, könyvek... stb. Meglepetésünkre egy nagyon kedves műsorral készültek. Szívszorító érzés volt hallgatni ezeket a fiatalokat, hogy mennyi szeretet sugárik belőlük. Ők adtak nekünk lelkileg, de nagyon sokat a közel egy óras ott létünk alatt. Az átadást követően beszélgettünk és boldog karácsonyt kívántunk egymásnak. Nekem a legkedvesebb karácsonyi ajándék 2004-ben az itt töltött idő volt, amikor a kis Jézus születésének együtt örülhettünk, mert itt volt közöttünk. Az eseményt videó kazettára is rögzítették, aminek másolatát másnap átadtam Lovagrendünk nagymesterének, aki haza vitte Olaszországba. Napokkal később felhívott és elérzékenyült hangon gratulált azért, hogy lelkileg ő is gazdagodhatott. Örülök, hogy itt lehettünk.

Azt gondolom, hogy jó, ha karácsonykor tudunk egymásra figyelni és tudunk egymásnak örömet okozni, mert a legnagyobb dolog a Világon, ha adni tudunk és nem az, ha kapunk valamit, mert az egy idő után elfelejtődik. Viszont ha adunk, és az szívünkben marad, az megmarad, mert így tudunk jót tenni másoknak, egymásnak. És ha ezt szeretettel tesszük, akkor megértettük Jézus üzenetét és küldetését. Ez az örömhír tegye teljessé a 2005. esztendő.

MINDENKI számára és azoknak, akik valamilyen módon segítettek a 2004. december 16-ai rendezvény sikerét. A segítőkön egy hálaadó szentmisében emlékeztünk meg.

Fr. Ungvölgyi János

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Szócsó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

A szárazmalmokról III.

A szárazmalmok munkájának felügyeletére a Communitas /a község/ az előjáróság tisztviselőinek sorába „malombíró” választott. Az egyháznál a mindenkor Kurátor azaz egyházgondnok, illetve az általa megbízott presbiter feladata volt az egyház tulajdonában, bérletében lévő szárazmalmok munkájának felügyelete. Ez a felügyelet arra vonatkozott, hogy a malomban működő, illetve azt működtető molnármester minden pontját betartja-e annak a szerződésnek melyet az egyház előjárói (presbitérium)övele megkötöttek. A malomban használt mérőedényeket a vármegye illetékes hivatalnokával hitelesítették, attól tehát eltérni súlyos kihágást jelentett, az előjáróság nem tűrte a lakosok „megrövidítését”.

A molnármesterek kiváló építőmesterek, fával különösen kitűnően bano faragó emberek voltak. Mintegy a „bölcsőtől a koporsóig”, mindenféle asztalos, ácsmunkát elvégeztek. Nem véletlenül nevezték őket sok helyen „faragómolnároknak”. A száraz- és szélmalomokat (s ahol olyan volt vízimalmokat is) ők maguk építették fel, alkatrészeit ők maguk készítették el. De még úgynevezett „különös” munkákra is kötelezheték őket egyezség szerint. Pl. az eklézsia (egyház) tulajdonában lévő épületek ácsmunkája, sertésöl – hombár- összeállítása, koporsó, „fütül való fa” elkészítése.

A Körözson leusztatott féligkész faanyagból – amit az egyház illetékes embere megvásárolt a városháza alatti, vagy Mírhóbeli kikötőben - hombárladát s az udvarokon, lábakon álló sertéshizláló ólakat állított össze a molnár kiváló tölgyfadeszkából. A faanyagot bihari mőcok, vagy Arad megyei oláhok úsztatták egyrészt a Sebes-másrészt a Fejér, vagy Fekete-Körözson. További „csip-csup munkák voltak Kántor Uram háza elejéig igazította Túrózi János Mónár mester Uram az anyagot az eklézsia attá, ... Leányok Tanítója halálakor koporsót tsinált Mónár Faragó István az anyagát az

a szarvasi szárazmalom

ekklézsia attá vót... Rektor Uram Fütül való Fáját kiszitette Hatvani István Mónár mester Uram az anyagát az egyház attá igen szíp derekas ákászfát... számított 1 frt.15 krajczárba... Nagytiszteletes Urunk kertýinek kerítisit betsületesen egyberakta Túrózi Miklós Mónár Mester kinek is munkája lakosok példájára szolgálhatna... Kisebbik fíjuk tanítója kitsiny leánykájának koporsóját elkiszitette s igen szípen megvirágozta Hatvani József mónár mester Uram... Kántor Uram udvarán Kettős Disznóolat tsinált Balogh István... Anno 1816 januáriusz nagy fergeteg mikor is lehajintotta Templomunk tornyát Túrózi János Mónár mester uram sok fáradsággal faragta Fenyő szálakból erdőháti fából Gróf Rhédey Tekintetes Úr erdejibül valókbül, az javításhoz való 36 különféle hosszúságu gerendákat...” sorolhatnánk az innen-onnan egyházi elszámolásokból kijegyzett adatokat.

Előfordult ablak-ajtók készítése, talyitska, targonca összeállítás is a molnárok „különös” munkái között.

Az Úrasztalára szánt kenyér megsütéséhez mindig a legtisztább, külön hombárban tárolt búzából őrölték a lisztet, s e folyamat idején ott volt a felügyelettel megbízott egyházi ember is. Előtte-utána „üresre járatják a kúpárokat”, vagyis lehetőleg ne keveredjen az Úrasztalára szánt liszt más „tisztátalan” örmennyel.

Összegezve tehát a molnár ismer-

retanyaga, szaktudása sokoldalú volt. Szaktudásban és tevékenységében összegeződtek és nyertek gyakorlati alkalmazást a közép-és újkor fontos technikái ismeretei, vívmányai. Maguk gondoskodtak malomszerkezeteik előállításáról, sőt maguk dolgozták ki a szerkezeti elemek nyersanyagát, gerendáit. Malmaikat úgy szólván teljesen fából építették, vas, fém alkatrészt még a gépezetek építésénél is csak elenyésző arányban használtak fel. Fából rendkívül pontos, szilárd fogaskerék-rendszereket faragtak.

A vízimolnárok még ezen felül kiváló „vízímérnökök” is voltak (igaz később összeütközésbe kerültek a folyószabályozó mérnökökkel és bizony malmaik egyre-másra lebontásra kerültek kivételt képeztek a hajó-és patakmalomok). Maga az őrlési folyamat feltételezte számos fontos fizikai, mechanikai törvényszerűség ismeretét és alkalmazását, hiszen a kéziörlést nem számítva a malmok szakszerűtlen kezelése az örményt elégethette, megpörkölhette.

Az emberi és állati erővel működtetett szárazmalmokból (illetve szélmalomokból), a 20. század közepére hirtelen is alig akadt (Ld. Szarvas Szárazmalom Múzeum az Ady E. utcában).

A molnárok közül sokan a falvak, mezővárosok vagyonos elemei közé tartoztak, gyakran nagy gazdasági vállalkozásokba kezdtek, nem egyszer tekintélyes föld-és állatvagyonot szereztek. Nagyobb részük azonban csak a földesúr, egyház vagy a község tulajdonában lévő malom bérlője vagy alkalmazottja volt. A molnármesterség mindazonáltal jó és biztos megélhetést biztosított. A malmok a 18-19. században a népi társasági élet központjai is voltak. Az őrlésre várakozók rendszeresen megvitatták a község s a maguk gondját, baját.

A molnárok fontos szerepet töltek be a hírek, értesülések továbbításával a régi falu, mezőváros közvéleményének tájékoztatásában.

Cs. Szabó István

HUNGELL KFT

**EGYEDI
CIPŐGYÁRTÁS!**

34-től 48-as méretig
női és férfi alkalmi és utcai modellek.

DEFORMÁLT LÁBRA IS, igény szerint.

Természetes alapanyagokból,
Rövid határidőre készítjük a cipőket.

MÉRETFELVEVŐHELY: HUNGELL KFT

Gyomaendrőd, Fő út 140/2. Tel.: 06-30 283-42-60

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemenécék, cserépkályhák, kandallók,
kerti sütők építését határidőre, kifogás-
talan minőségben vállalom! Megrendelés
alapján egyedi kivitelben!

Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492

Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Ünnepélyes alapkövetétel a Hősök úti iskolaépületben

2005. január 6-án a Magyar Terület és Regionális Fejlesztési Hivatal Regionális Fejlesztési Operatív Program Irányító Hatósága ünnepélyes keretek között Gyomaendrőd Városházán írta alá a Dél-Alföldi régió első nyertes pályázatának szerződését. A szerződés szerint városunk 163 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert el az Európai Unió társfinanszírozásában, az Európa Terv keretében, saját erő, 18,2 millió forint, tehát a beruházás teljes költségvetése 182, 2 millió forint.

Eljöttek a megye több városának, településének polgármesterei, itt volt a megyegyűlés elnöke Varga Zoltán, országgyűlési képviselőnk Domokos László és Földesi Zoltán, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára, Pál Béla úr, aki a felzárkóztatásért és a turizmus fejlesztésért felelős, és a szerződés aláírója Csanádi Ágnes a VÁTI vezérigazgatója.

Az ünnepélyes szerződés aláírási procedúra a Városháza dísztermében kezdődött. Ahol üdvözlő beszédet mondott Dr. Dávid Imre polgármester úr, majd az államtitkár úr ismertette az úgynevezett ROP (Regionális Fejlesztési Operatív Program) átfogó célját, ami a régiók belső erőforrásainak fenntartható hasznosítására és a területi fejlettségbeli különbségek mérsékléséhez való hozzájárulás. A programot az EU strukturális alapjai közül az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), illetve az Európai Szociális Alap (ESZA) támogatja, a magyar költségvetés társfinanszírozása 25%-os. Az államtitkár úr beszédéből kitűnt, hogy városunk mindkét településének történelmi múltját ismeri, kedves figyelmesség volt részéről.

Az ünnepség az iskola udvarán folytatódott, itt ünnepi beszédet az igazgatóasszony, Fülöp Istvánné mondott.

Tisztelt Vendégeink!
Kedves Gyerekek, Kollégák!

A Kis Bálint Általános Iskola tantestülete és diákjai nevében tisztelettel köszöntöm az ünnepségen megjelenteket.

Külön köszöntöm:

- Pál Béla urat, a Miniszterelnöki Hivatal Regionális Fejlesztésért, Felzárkóztatásért és Turizmusért felelős politikai államtitkárát,

- Varga Zoltán urat, a megyegyűlés elnökét, a Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács társelnökét,

- Domokos László és Földesi Zoltán országgyűlési képviselő urakat,

- Csanádi Ágnes asszonyt, a VÁTI – Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság vezérigazgatóját, valamint

- Dr. Dávid Imre urat, Gyomaendrőd város polgármesterét.

Tisztelt Jelenlévők!
Kedves Vendégeink!

Életünk során sokszor ünnepelünk. Az ünnepek erőt, hitet és új tartalmat adnak életünknek.

Nem mindenkinek adatik meg, hogy egy iskolaépület újjászülésének pillanatában jelen legyen.

Mi méltán érezhetjük, hogy szerencsések vagyunk, hisz közel két évszázad telt el azóta, hogy e helyen 1813-ban megépült az első oktatási célokat szolgáló épület, a fiúgyermek egytantermes iskolája.

A helytörténeti kutatómunka ismeretei alapján néhány mondatban idézzük fel ezen iskolaépület fejlesztésének állomásait:

- 1818-ban 1 tanteremmel bővült,

- Közel 7 évtized múltán, 1886-ban újjáépítették, s így már 4 tanterem fogadta az akkori diákokat.

- A mai formáját átépítéssel és bővítéssel az 1960-as években kapta meg az épület.

S most 2005-ben megépül egy 11 tantermes, új, korszerű, a XXI. századi követelményrendszereknek minden tekintetben megfelelő iskolaépület, ahol valamennyi 1-4. évfolyamos kisdiaánk együtt tanulhat.

Hiszen az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka napjainkban még mostoha körülmények között történik.

A közel 700 tanuló a városrészen tagoltan elhelyezkedő 4 telephely 10 épületében sajátítja el az ismereteket.

A tantermek, a szociális blokkok és az egyéb kiszolgáló helyiségek nagy többsége nem felel meg a szakhatóságok által támasztott követelményeknek.

Nagy öröm számunkra ezért, hogy a döntéshozatali szintek testületei támogatásra javasolták a fenntartó városi önkormányzat által benyújtott pályázatot.

Ennek létrejöttéhez döntő mértékben az Európai Unió pénzügyi források teremtették meg az alapot.

E helyről is szeretném külön köszönetemet kifejezni Varga Zoltán úrnak, a megyegyűlés elnökének, a Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács társelnökének azért az önzetlen és segítőkész támogatásáért, melyet a pályázat-előkészítés és a döntéshozatal szakaszában tanúsított.

Kedves Vendégeink!

Martin Luther King 1963-ban a Lincoln emlékmű előtt így kezdte beszédét:

„Van egy álmom Amerikáról ...”

A beszéd folytatását tudom, sokan ismerjük. S az álmom mára már valóra vált.

Nekünk, akik e városban élünk, nekünk, akiknek gyermekei, unokái ebben az iskolában tanulnak, nekünk, akik itt tanítunk, dolgozunk, nekünk is van egy álmunk, mely álmom megvalósulásának kezdeti perceit éljük most át a Kis Bálint Általános Iskola új, 11 tantermes iskolaépületének alapkövetételekor.

Felemelő, örömteli percek ezek.

Alapkövet teszünk le, iskolaépületünk alapkövét.

Ez jelképe annak, hogy itt ma valami elkezdődött, olyan, ami az emberi szívekben, a tervekben már rég megfogalmazódott, s ez az alapkövet bizonyítéka annak, hogy mindez fel is épül, s szolgálja városunk felnövekvő nemzedékének művelődését.

„Mert elfut a víz, csak a kő marad, ...”

„A kő marad” – írja Wass Albert: Üzenet haza c. versében.

Igen, a kő marad, az alapkövet marad, bizonyítékkal, hogy valami elkezdődött, biztatással, hogy érdemes folytatnunk ...

Mert aki iskolát épít, az bízik a mában, és hisz a jövőben.

Köszönöm a figyelmet!

Urnába került:

- Tervrajz
- Iskola Pedagógiai Programja
- Iskola tanulói és alkalmazotti névsora
- Iskolai emléklap
- Iskolazászló
- Iskolatújság
- Napi sajtó - Békés Megyei Hírlap
- Népszabadság
- Pénzermék

Az udvari ünnepségen az iskola diákjai adtak műsort, amely műsor sajnálatos módon nem a Magyar Himnusz énekével kezdődött, pedig ez az alkalom méltó lehetett volna a Nemzeti Imánkhhoz.

Sohase feledjük: Európa a jövőnk, de Magyarország a hazánk!

Császárné Gyuricza Éva

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Wass Albert szobor Bonyhádon

Január 9-én a költő születésének 97. évfordulóján szobrot állítottak. Ez az első magyarországi város, ahol az író szobra köztérre kerülhetett! A szobor kalandos úton került Bonyhádra Ausztráliából, Németországon át. A nagyméretű bronz mellszobrot Kolozsy Sándor művész készítette Sydneyben, majd Hamburgba szállította, és gróf dr. Wass Endre gondjaira bízta. Egy Wass Albert-rajongó kérte el a szobrot Bonyhád részére. A család nevében Czegei Wass Miklós vett részt az ünnepségen.

Január 6-án a Vajdasági Magyar Szövetség kezdeményezésére összeült Szabadkán a határon túli magyar szervezetek értekezlete, az úgynevezett mini-Máért, amelyen elemezték a decemberi 5-i népszavazás nyomán kialakult helyzetet, és olyan megoldást szorgalmaznak, amelyek elvezetnek a kettős állampolgárság kérdésének rendezéséhez.

Négy prefektusi helyet kapott az RMDSZ Beszterce-Naszód, Kovászna, Máramaros és Krassó-Szörény megyében.

A román ifjúsági jégkorong-válogatott győzelemmel kezdte a Divízió II-es Bukaresti Világbajnokságot, a többségében csikszeredai és gyergyószentmiklósi fiatalokból álló csapat 6:3-ra győzött Szerbia és Montenegró ellen. A vb-t megelőzően pedig alaposan felforrtak a kedélyek a válogatott háza táján, akik közül a székelyföldi játékosok (15 alapjátékosból 14 székelyföldi) az edzőtábor elhagyása mellett döntöttek, mert az edző megtiltotta nekik, hogy egymás között magyarul beszéljenek. A fiatalok szüleinek kemény, határozott fellépésére menesztették az edzőt és a másod-edzőt, akiket magyar edző váltott.

A magyar miniszterelnök telefonon gratulált a román miniszterelnöknek kinevezése alkalmából, és meghívta hivatalos magyarországi látogatásra román partnerét, aki a meghívást elfogadta. Gyurcsány Ferenc megemlégtette a Verespatakon tervezett beruházás ügyét, és kérte a román partnerét, hogy értse meg a magyar fél fokozott érzékenységét e kérdésben.

A Nemzetközi Valutaalap helyesli, hogy a román kormány egységes adókulcs bevezetése mellett döntött, január elsejétől 16%-os adókulcsot vezettek be. Ez összecseng a helyes pénzügyi politikával és a térségbeli folyamatokkal- értékelte az intézkedést a Nemzetközi Valutaalap romániai képviselője.

Nem szűnnek a magyarok elleni atrocitások a Délvidéken. A karácsonyi istentisztelet előtt néhány perccel rendőr jelent meg a zombori református templomban, számon kérve a harangozás hosszát, mert valaki bepanaszolta a harangozást, ami zavarja a pihenését.

Közel 100 éve szól Zomboron a harang vasár és ünnepnapokon.

A Székely Nemzeti Tanács nemzetközi fórumokhoz fordul jogorvoslatért, mert a román közigazgatás minden eszközzel igyekszik megakadályozni az erdélyi autonómia ügyében kiírt népszavazások megtartását. Ez ügyben az új megyei prefektusok kinevezése után sem várható előrelépés.

Az országos mozivállalat feljelentést tett a Trianon-film vetítése miatt [2005-01-11]

Törvénytelennek nevezte Koltay Gábor Trianon című filmjének erdélyi vetítését a román művelődési miniszterasszony, és utasítására az országos mozivállalat feljelentést tett a Belügyminisztériumnál. Vizsgálatot indítanak azokban a városokban, ahol a dokumentumfilmet már bemutatták - jelentette a Rompres hírügynökség Mona Musca kulturális miniszter közleményére hivatkozva. Azt vizsgálják, milyen körülmények között veti-

tették le a filmet, mert az alkotást nem vették fel a romániai filmjegyzékbe. Az ország filmszínházaiban pedig, csak kizárólag minősítő bizonyítvány alapján lehet filmet vetíteni.

A román művelődési tárca megemlíti azt is, hogy 1200 eurótól 6000-ig terjedő pénzbüntetés róható ki, ha bizonyítvánnyal nem rendelkező alkotást vetítenek le romániai közintézményekben.

Koltay Gábor filmjét egyébként tudomásunk szerint nem mozikban, hanem kulturális rendezvényeken, közösségi, alapítványi termekben vetíti az Erdélyi Magyar Ifjak szervezet, összesen hét erdélyi városban, szerdán például Marosvásárhelyen. A vetítés után a résztvevők kötetlen beszélgetést folytathatnak Koltay Gáborral és Raffay Ernő történésszel.

Moszkovits János, Magyar Rádió

ERDÉLYI MAGYAR IFJAK elnökségének

Bécs, 2005. jan. 13.

Tárgy: Trianon film

Tisztelt Elnökség, kedves erdélyi barátaim! Jobban nem is lehetett volna bebizonyítani milyen fontos a Trianon film, mint a művelődési miniszter asszony és a román hatóságok által - remélem sikertelen - kísérlettel, a vetítés akadályozására. Jobban nem lehetett volna bebizonyítani, hogy Románia a demokratikus alapelvektől, a véleményszabadságtól, messzebb van, mint valaha. Fontosnak látszik, nem csak a magyarságot a szükséges információval ellátni, hanem a román hatóságot is konfrontálni kell a kizsárolt történelemmel és igazsággal, a román politikusokat emlékeztetni kell a még mindig be nem tartott Trianon előtti ígéretekre és a politikai felelősségre. A mostani támadások - beleértve sok más mint a népszavazás megtartásának ellenzése - adjon még több erőt a megfelelő válasz megadásához. Csak egy válasz van: AUTONÓMIA és ÖNRENDELKEZÉS! Saját kezünkbe kell vennünk a sorsunkat. Trianont végül le kell győzni. Kívánom a szükséges lendületet és erőt.

És maradok üdvözlettel és együttérzéssel

Eva Maria Barki

Az RMDSZ négy miniszterével működő román kormány egyik Hargita megyei hivatala egy korábbi kormányhatározat alapján 50-50 millió lejesez pénzbírságot rótt ki a Trianon film vetítésének szervezőire. Az eljárást a Markó Béla miniszterelnök-helyettes felügyelete alá tartozó művelődési miniszter kezdeményezte. A büntetések nyomán a szervezők a mára tervezett kolozsvári vetítés elhalasztását fontolgatják. Alább közöljük a szervezők levelét a magyar külügyminiszterhez, és a Hargita megyei Rendőrfelügyelőség sajtóközleményét. Kolozsvár, 2005. január 13.

VET Sajtószolgálat Az EMI levele a külügyminiszternek
Dr. Somogyi Ferenc Miniszter Úr részére
Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma

Tisztelt Külügyminiszter Úr!

Bizonyára már Ön is tudomást szerzett róla, hogy a román hatóságok eljárást indítottak a Trianon c. dokumentumfilm erdélyi bemutatókörútját szervező magyar fiatalok ellen. A közönségtalálkozóval egybekötött vetítéseket az Erdélyi Magyar Ifjak - a Magyarországon bejegyzett Egyesült Magyar Ifjúság testvérszervezete szervezi, azokon a film rendezője, Koltay Gábor és Raffay Ernő történész is részt vesznek. Az előadások minden magyarok lakta városban zsúfolt termekben, sok száz résztvevő előtt zajlanak, a román és a magyar sajtó egyaránt nagy terjedelemben számol be a rendezvényekről. A hatósági feljelentés kezdeményezésére a román művelődési miniszter kifejezett utasítására került sor, azzal az indokkal, hogy az alkotást nem vették fel a romániai filmjegyzékbe, így azt filmszínházban nem lehet vetíteni. A feljelentők nem vették figyelembe azt a nyilvánvaló tény, hogy a vetítésekre nem mozikban, hanem közösségi, alapítványi tulajdonban lévő termekben kerül sor. Mínderre tekintet nélkül a szervezőket komoly összegű pénzbírsággal (1200-6000 euró) fenyegetik. A román hivatalos örök magatartása sajnos nem előzmény nélküli. Tavaly februárban, miután az Egyesült Magyar Ifjúság és az Erdélyi Magyar Ifjak közösen rendezett Wass Albert műveiből felolvasó-maratont szerte a Kárpát-medencében és a nagyvilágban, az erdélyi szervezők ellen több városban indult büntetőeljárás, börtönnel és pénzbüntetéssel fenyegették a magyar kultúrát ápolni kívánó fiatalokat. Bár azóta Bukarestben kormányváltás következett be, a jelenlegi történések aggasztó módon sejtetik a nyilvánvaló törvénytelenégektől sem visszariadó magyarellenesség töretlen folytonosságát. Mivel az Ön miniszterelnöke, Gyurcsány Ferenc már több ízben hangot adott annak, hogy kormány felelősséget érez a határon túli magyarokért, bizonyára egyetért velünk abban, hogy az őket ért politikai indíttatású diszkrimináció esetén a Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma sem maradhat tétlen. Ezért tisztelettel kérjük, hogy tegye meg a szükséges diplomáciai lépéseket az erdélyi magyar fiatalokat fenyegető, s a két ország jövőbeli kapcsolatát is beárnyékoló eljárás haladéktalan leállítására céljából. Bizalommal várjuk válaszákat és mielőbbi intézkedésüket. Budapest, 2005. január 12.

Tisztelettel: az Egyesült Magyar Ifjúság elnöksége nevében
Strahl Zoltán alelnök

Evangelikus Oldal

Böjt küszöbén

Jézus mondja: Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok, hogy lássák az én dicsőségetem, amelyet nekem adtál, mert szeretél engem már a világ kezdete előtt. Igazságos Atyám, a világ nem ismert meg téged, de én megismertelek, és ők is felismerték, hogy te küldtél el engem. És megismertettem velük a te nevedet, és ezután is megismertetem, hogy az a szeretet, amellyel engem szeretél, bennük legyen, és én is öbennük. Jn 17,24-26

A Gecsemáné-kert fái alatt, a tanítványokért szól az imádság Isten felé. A tanítványokért, akik félrehúzódva vagy épp Jézus lábai előtt alszanak, és semmit sem tudnak arról, hogy a Mester ömiattuk gyötrődik, értük könyörög.

Eseményekkel teli nap van mögöttük, készülődés az ünnepi vacsorára, ami hosszú volt, szokatlan. Súlyos mondatok hangzottak el a Mester szájából, nehéz volt felfogniuk és baljós jövőt sejtettek. Amikor ide az Olajfák hegyére jöttek, már alig álltak a lábukon a fáradtságtól, fejük nehéz volt, aggodalommal teli. Hiszen ő maga mondta: Elhagyja őket, nem mehetnek vele az útjára. Mi vár rájuk, ki tudja?

Ide még követhették, követniük kellett, virrasztaniuk vele együtt. Mégis összekuporodva alszanak, magára hagyták Jézust a gondolataival. Nem hallják az imádság szavát: „Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok, hogy lássák az én dicsőségetem...”

Végigkísérhették a Mester eddigi útját. Láthatták a csodákat, hallgatták a tanítást. Sokszor megízlelhették az Úr dicsőségét, de részük volt a megvetésben, értetlenségben is. A közös út vége felé közeledve látjuk így őket együtt, utoljára. A Mestert és a tanítványait.

Alszanak... Nem mély, nyugodt álomba merülve, hanem félelmektől elgyötört. Pedig még csak sejtik a jövőt.

Jézus pontosan tudja, mi vár rá, mi vár rájuk. Azért könyörög, amit igazából a tanítványok is akartak: Látni akarták azt, akit követtek: Királyként, Messiásként, dicsőségben uralkodni, mindenek fölé emelve.

Jézus tudja, hogy nem lesznek képesek elfogadni az út végét, a keresztet, amelyen valóban mindenek fölé emeltetik. Tudja, hogy útjának ezt a részét egyedül kell megtennie. Ide nem követheti más, ezt nem viselheti el más, ezt a feladatot csak ő teljesítheti.

Itt vannak előtte azok az emberek, akiket szeret. Ismeri mindegyiket, kiválasztotta őket, számítt rájuk. Itt vannak vele, és még sincsenek, magára hagyták. Neki is el kell hagynia őket! Csalódni fognak, szétszélednek, rettegve menekülnek el, ki-ki a maga hazájába. Pedig ezután kell igazán összefogniuk, igazán egyekké válniuk. Csak így lehetnek tanúkká, méltó tanítványokká. Követekké kell válniuk! Igen, ezeknek a fáradt, zavart, rettegő embereknek! Ezt akarja Jézus, ezt akarja az Atya. Fel kell serkenniük az álomból, szembe kell nézniük a valósággal, hirdetniük kell: A názareti valóban Isten Fia volt!

Nehéz lesz elfogadniuk a tényeket. Nehéz lesz hirdetniük az örömhírt abban a világban, amely előtt még ismeretlen az Atya. Nehéz lesz...

Talán lehetetlen...

Mégis fel kell ébredniük, útnak kell indulniuk. Tudniuk kell, hogy nem hiába történik a Golgota botránya, s nem hiába üres a sziklasír. Tudniuk kell, hogy nem hiába szól az Úr imádsága, nem hiába, még ha álmukban nem is hallják.

Értük szól, és nem hiába, akkor sem, ha azóta eltelt már közel 2000 év.

Horváth Anikó

RENDELKEZÉS A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

Szeretettel kérjük Testvéreinket, hogy adójuk 1%-ával támogassák a **Magyarországi Evangélikus Egyházat**, ezt úgy tehetik meg, ha személyi jövedelemadó bevallásukhoz nyilatkozatot csatolnak, melyen feltüntetik a kedvezményezett technikai számát. Ez a Magyarországi Evangélikus Egyház esetében: 0035.

Támogatásukat egyházunk nevében hálásan köszönjük!

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Gyülekezeti alkalmaink:

Istentisztelet:

vasárnap 9 órai kezdettel a gyülekezeti teremben (Minden hónap 2. vasárnapján úrvacsorai alkalommal.)

Gyülekezeti Bibliaóra:

Január 13-tól, csütörtökönként, új időpontban: 14.00 órai kezdettel

(A téli időszakban havazás esetén szünetelnek a bibliaórák. A szünet a hó elolvadásáig tart.)

Hivatali elérhetőség

Telefonon egyeztetett időpontban.

Telefonszám (hétköznap 9-17 óra között): 56/352-437

Alkalmainkra minden Testvérünket és Érdeklődőt szeretettel várunk!

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

GYIMESI FERENC:

TRÉFÁS ÁLLATVERSEK

Egy ürge meg egy hörcsög
kettőn vettek köcsögöt.
Egyik fele egyiké,
a másik a másiké
Ledobták a köcsögöt,
ezer darabra törött.
El sem tudták osztani:
négyig tudtak számolni.

Azt kérdi egy harcsa -srác:
-Milyen lehet a bogrács?
Rámordul a dédapja:
-Ezt a kérdést hagyj abba!
Hogyha egyszer meglátnád,
Tudom isten, megbánnád.
En nem voltam kíváncsi,
Azért lettem vén bácsi.

Szól a róka a csikónak:
-Gyere hozzám szolgálonak.
Szól a csikó: -Nem fizetnél,
Már első nap lóvá tennél.
Azt mondja a kis tücsöknek:
-Gyere hozzám hegedűsnek.
Szól a tücsök: Megy a bánat!
Te húznád el a nótámat.

Beszélget a pók s a rák,
Hogy milyen jó a sok láb.
A kígyó csak nevetett:
-Várjátok meg a telet!
Majd ha cipőt kell venni,
Nem fogtok így hencegni!

KISS DÉNES: IRGŐ-PÖRGŐ

Riki-roki
rokolya,
kerek szoknya –
karima.

Rokkakerék
de forog,
megfont fonál
gombolyog.

Kenderkőcből.
tekerem,
guzsaly pörög
kereken.

Körbe-körbe
karikán,
illeg-billeg
a ruhám.

Irgek-pörgök
fordulok,
rokolyámon
ránc forog.

„Így szól az ÚR igéje Jeremiához: Ezt mondja az ÚR, Izrael Istene: Ird le magadnak egy könyvbe mindazokat az ígéseket, amelyeket kijelentettem neked! Eljön az idő – így szól az ÚR –, amikor jóra fordítom népemnek, Izraelnek és Júdának a sorsát – mondja az ÚR –, és visszahozom őket arra a földre, amelyet őseiknek adtam, és birtokba fogják azt venni.” (Jeremiás könyve 30, 1-3)

Amikor a bibliai próféciákat olvassuk, már tudjuk, hogy nem csupán üres fecsegről volt szó, hanem igenis úgy lett minden, ahogy azt Isten megmondta a szolgálói által. Olyan korban játszódtak a fenti kijelentéshez kapcsolódó események, amikor Izrael állami léte és egyáltalán a nép, a kultusz fennmaradása forgott kockán. A babiloni király nagy hadsereggel vette ostrom alá Jeruzsálemet, Júdát már végigpusztította, most a fővároson volt a sor. Az hosszú ostrom után el is esett, az ellenség kezére került, csóvát vetettek az ÚR házára, a város falait lerombolták, a nép vezető rétegét elhurcolták. Júda, a déli zsidó állam megsemmisült, a zsidó államiságnak vége lett. Végzetlen helyzetben találta magát

a nép. Mi lesz most? Úgy járnak, mint az északi királyság népe, ami felolvadt az asz-szír tengerben, maradéka a különböző idegenekkel keveredve a sokáig gyűlölt és megvetett számáriaiak népét alkotta? Lesz-e visszatérés Babilóniából vagy örökre ott maradnak? Fennmarad a vallás, aminek szívébe, a jeruzsálemi templomba döfték az idegen tört? Tényleg ennyi lett volna az izraeli történelem? Sokan elcsüggedtek, nem reménykedtek abban, hogy valaha hazatér a nép a fogságból. Isten nem felejt el azokat, akikkel egyszer szövetséget kötött. Isten nem lehet lerombolni, elhurcolni. Jeremiás próféta tolmácsolta az ő szavait ezekben a nehéz időkben. Világosan megígérte, hogy visszaviszi a népet az Ígért Földjére, és amit Isten egyszer megígér, az biztosan be is következik. Hetven évig kellett várni a hazatérésre. De Isten másodszer is hazavitte a népet: 2000 éves „szövet” után 1948-ban újra megalakult Izrael állama. Más népek néhány nemzedék alatt felolvadnak az idegen környezetben, a zsidóság évszázadokat vészelt át. Isten arról is gondoskodott, hogy mi oly sok év után megismerhessük az ő akaratát, ezért gondosan leíratta Igéjét az ő szent embereivel. Ezért olvashatjuk a

Bibliát. Lehetőség és kötelesség, de főként kiváltság!

A mi magyar népünk életében is hány ehhez hasonló helyzet volt, amikor nem látszott a jövő. Senki sem gondolta, hogy a tatárok két év alatt elmennek. 150 évig még álmodni sem lehetett a három részre szakadt Magyarország egyesítéséről, a kommunizmus is öröknek ígérkezett, de hazánkban csak negyven évig bírta. De ahogy a vastag felhők mögött biztosan ott van a napkorong és sugarai előbb-utóbb át-törnek a felhőtakarót, meleg fényvel árasztva el a földet, ugyanúgy nem feledkezik el Isten az övéiről és az Istentől rendelt időben felragyog nekünk a Nap. A mi napunk Jézus Krisztus, aki minket is haza akar vinni. Csak rajtunk múlik, hogy elfogadjuk-e a hívást, mert az első lépést Isten megtette felénk a golgotai kereszten. A második lépés a mi dolgunk. Haza akar és haza is fog vinni, egy olyan országba, ahol nincs fájdalom, könny, nincsenek emberi birodalmak, háborúk. Az út Jézuson át vezet.

Mucsi András
református lelkész

Fiatalokról fiataloknak

Gondolatok a Hazáról

Kedves Gyerekek, kicsik és nagyobbak!
Van egy térkép, amely a Kárpát-medence körvonala. Mondhatnánk úgy is, hogy Nagy Magyarország, vagy ahogy most nevezük: történelmi Magyarország. Kis hazánk most alig nagyobb terület középen, amennyin ez a versike elfér.

„Felmegyek én egy nagy hegyre,
Annak is a tetejére,
Onnan nézek hazám felé,
Édesanyám háza felé.”

(Magyar népköltés)

Most még az új év elején tartunk, ezért emlékezhetünk az elmúlt esztendő adventjére, amikor várakozással készültünk a Megváltó gyermek születésére, annak

szágrészek magyarjai akarataik ellenére idegen államok polgárai lettek. Ezt az állapotot akartam ábrázolni a tematikus térképpel. A térképen körös-körül magas hegyek sötét barna koszorúja övezi. Egykori tanítónk a házikenyer formájához hasonlította, melynek kenyeret termő közepét barna héja védelmezi, óvja a romlástól.

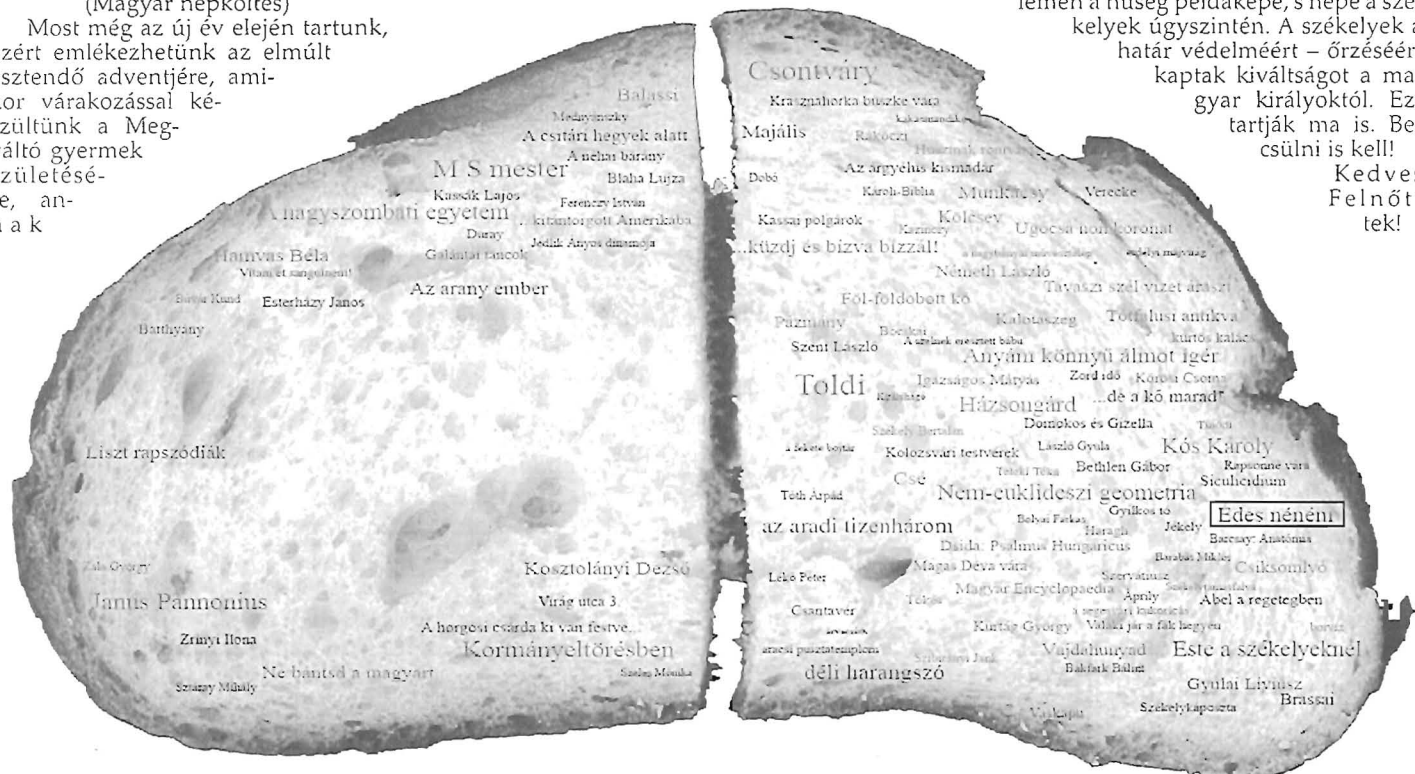
A mostani generáció, sőt még szüleik is

dultok, ne csodálkozzatok, hogy milyen jól beszélnek magyarul Romániában, Szlovákiában vagy Szerbiában. Ők nem románok vagy szlovákok, hanem magyarok! Számukra nagy sértés, ha nem magyarnak tekintik őket az anyaországok.

A térképen megjelöltem egy pontot, ZÁGONT. Ott született Mikes Kelemen, aki az országnak ezt a csücskét Erdély köpönyegének nevezte. Úgy is néz ki.

Tudnotok kell, hogy Zágoni Mikes Kelemen a hűség példaképe, s népe a székelyek úgyszólván. A székelyek a határ védelméért – őrzéséért kaptak kiváltságot a magyar királyoktól. Ezt tartják ma is. Beszélni is kell!

Kedves Felneveltek!

öröme-
re. Azon-
ban a csillogó,
ragyogó petárdás ünnepben a nagybetűs szeretet halványabb lett. Az elmúlt hónapok gyászos katasztrófái rendítették meg mindenkit. A szeptemberi gyermek tűzdráma, a több mint 150 ezer ember életet követelő szökőár, bizonyossággá tette, hogy a szeretet nem igazán a csillogás pazarló boldogsága. A jelenben fontosabb lett az együttérzés segítő és adakozó felebaráti szeretete. A tanítás szerint is: Ki a mi felebarátunk? Minden ember, akár jóakarónk, akár ellenségünk.

A magyar nép segítőkész nemzet. Főleg az egyszerű ember, aki a mindennapjából is ad önként, szeretetből. Így kellene érezni és gondolkodni, cselekedni hazai körülmények között is. Van mikor elegendő a színvállás is.

Kedves Gyerekek, kicsik és nagyobbak!
Mit tudtok a magyar hazáról? A magyar nemzetről?

A magyar hazát Árpád vezér és a Hét vezér törzs és nemzetsége szerezte és István király tette állammá, országgá – hazává. Ezer éven át a nemzet sok küzdelemmel ugyan, de megtartotta a hazát magyarnak – még az utolsó században a körös-körül megcsönkült országot is. Az elszakadt or-

mind erről a traumáról, sorskérdésről alig tud valamit. Felületesen ismerik a történeteket. Nem közömbösségből, nem szeretetlenségből! Így homályosították, így tanították (vagy nem tanították!).

Kedves gyerekek!

Tudnotok kell, hogy a határon túl és még a messzebbre sodródott magyarokat a Magyarok Világszövetsége a magyar nemzet testébe szándékozta egyesíteni. A jó szándék ellenére is eredménytelen lett az akarat. Tudnotok kell, hogy nem szeretet-hiányból, nem kényelemből történt! Más okból. Magyarországon alig van család, aki ne érezne az elmúlt évtizedek félelmét, aggodalmát.

Ti mit tehettek? Tanultok és gondolkodtok! Megismeritek a nemzet történetét, megismeritek az elszakadt szágrészeket, ott járva átérzitek a történelmet, mely sajátunk is! Tudnotok kell, hogy a haza itt van valóságban és nem álmoként a magasban. A magyar embernek itt kell élni és boldogulni. A magyar ember nem bonviván, aki azt éneklé: "Máma itt, holnap ott, oly mind-egy!"

Tudnotok kell, hogy a magyar nemzet erősödhet a Kárpát-medence magyarjai által is. Ezért ha külföldön jártok, kirán-

Hiva-
tásomból is mondom, hogy a nemzeti öntudat ébresztése, nevelése családon belül kezdődhet és élhet példaként. A család a legkisebb közösség, sok-sok kis közösség alkotja a nagyot, a nemzetet, az egyes családok nemzedékei egy nagyobb familiának. Az államilapítás idején úgy tartották számon a családokat, mint pl. Aba nembéli, Solt nembéli, Gyula nembéli stb. (ennek bizonyítéka a ma is használt helységnevek). Ezek a nembéli familiák védték egymást, összetartották, s számon tartották egymást. A nemzetségen belül szülőként, dédszülőként, atyafiként tartották egymást. Manapság néniként, bácsiként nevezett szülők, nagyszülők gyengítik a családi összetartozást

Divattá lett a családfakutatás. Akkor lesz ez igazán jó, ha a család eredetén kívül az ősök szokásait és gondolkodását is megismerik, s talán önmagukat is felismerik a gyökerekből.

Jó ötlet a rokoni találkozások szervezése.

Üdvözlettel: Rojik Gabriella
övnő

Irodalmi oldal

„AHOGY LEHET”

Reményik Sándor – emlékkiállítás
(2004. dec. 17 - 2005. május 15.)

Kiállítóterem. Tágra nyitott ajtószárnyak, bejárat felett a felirat: „Ahogy lehet”.

Bent: templombelső, vaskos oszlopok, fehérre meszelt falak, padok. A központi falon oltár, s az oltárkép helyén a költő kézzel írott verse, kinyitva: A kereszt fogantatása. Alatta az oltár fehérén vakító terítőjén a fekete keretes, korabeli gyászír. Imre Kálmáné sz. Reményik Sarolta mély fájdalommal tudatja, hogy egyetlen testvére, Reményik Sándor, „a legjobb ember” visszaadta lelkét Teremtőjének. Két idézet, mely egyben költői hitvallás is: / „A holtom után ne keressetek, / Leszek sehol és mindenütt leszek” / ; / „Egy lángot adok, ápd, s add tovább” /. Ez utóbbi olvasható sírkövén a házsongárdi temetőben.

Az oltár melletti két oldalon, két feldíszített fenyő jelzi a kis Jézus világra jöttét, még meghittebbé téve az egyébként is bensőséges környezetet. Az olvasóállványon egy hatalmas könyv, a Lapozgató ad betekintést e költészetbe, nagy hírű költőtársak (pl. Babits Mihály) levélrészleteivel, gondolataival kiegészítve. A falakon verseskönyvek címlapjai, néhány régi kép, s egy vidám térkép „Sándorországáról”. Ezen Kolozsvár és környéke látható, amelynek különlegességét az adja, hogy a költő rajzolta, s az ismerős táj, hegy, domb, bokor egy-egy barátjának nevét viseli.

A templom padjai arra készítetik a látogatót, hogy a megszokottól eltérően, üljön le, csendesedjen el és emlékezzen. „Valami furcsa összehangolódás, / valami ritka rend” - / -idézem a legkedvesebb Reményik-versemet, melyet 1941. májusában írt. Írta ezt akkor, amikor Európa évek óta lángokban állt, amikor a kint zúrvára, pusztítása – pusztulása egyre nagyobb méreteket öltött. A fizikai megsemmisülés – megsemmisítés átlépett határokat, az ember ember elleni megaláztatások, bűnök eddig elképzelhetetlen módon valósultak meg.

A templom padjai arra készítetik a látogatót, hogy a megszokottól eltérően, üljön le, csendesedjen el és emlékezzen. „Valami furcsa összehangolódás, / valami ritka rend” - / -idézem a legkedvesebb Reményik-versemet, melyet 1941. májusában írt. Írta ezt akkor, amikor Európa évek óta lángokban állt, amikor a kint zúrvára, pusztítása – pusztulása egyre nagyobb méreteket öltött. A fizikai megsemmisülés – megsemmisítés átlépett határokat, az ember ember elleni megaláztatások, bűnök eddig elképzelhetetlen módon valósultak meg.

„Széthúzó erők erős egyensúlya, / Mély belső bizonyosság idebent” - / - A költő számára is a kegyetlen valóság egyetlen alternatívája a belső rend, az egyensúly, a bent harmóniájának megteremtése. Mindenkor nehéz ez az „alá - egyre mélyebbre – szállás”, „a magunkba le” útján, különösen egy olyan korban, amelyikben Reményik élt és alkotott. Hiszen mit is tehetett, aki megélte az első nagy háborút, hazája szétszakítását, a politikai-gazdasági válságok közösségi és egyéni tragédiáit, aki látta, élte a vesztes országok menetelését egy újabb háború felé! Mit tehetett a költő, akinek költészetét a kisebbségi lét határozta meg, s olyan pálya – és költőtársak eszmei, lelki rokonsága, mint Áprily Lajos, Dsida Jenő, s az anyaországbeli Nyugatosok!

Tette a dolgát, írta a verseket. „Ahogy lehet.”

Őszemként figyelt az éjszakában, s vigyázta Övét. Vigyázta a

nyelvet, az anyanyelvét; az erdélyi hegyeket, a magukra maradt magyarokat, mint hajdan a végvári katonák. (Ennek jegyében születtek meg a Végvári álnéven publikált kötetek.) Az irredentának bélyegzett költő versei nem jelenhettek meg a II. Világháború utáni szocialista időszakban méltatói szerint nézetei, politikai elgondolásai a 30-as évekre változtak. „Tágabb dimenziókban” gondolkodott, mint korábban. Szülőföldjéhez való kötődését is mutatja, hogy hosszabb időre soha nem hagyta el a „kincses várost”.

„Bizonyosság arról, hogy élni jó, / -szenvadni elkerülhetetlen / Szeretni tisztán: megistenülés, / Meghalni szép” / - mondom magamban, s a fehér falon két egymás melletti képről ugyanannak az embernek az alakja körvonalazódik, az egyikről égő, lázas tekintettel néz rám a csipkegalléros kisfiú, s a már felnőtt, ismert költő a másikról.

A kisebbségi lét nehézségei, a betegség, a búskomor magány idején egyedül a vallás nyújtott vigaszt számára, mindig meghatározója volt életének, költészetének. Tudta, hogy sorsa eleve elrendeltetett, hogy mögötte százak, ezrek állnak, némák, akiknek ő „a nyelve”. A költő, aki Petőfihez hasonlóan népvézéri – prófétai küldetéssel, ugyanakkor mélységes alázattal jött. Ezért volt olyan fontos, hogy mindig megtalálja a fenséges Igét, ráleljen a megfelelő kifejezésre. Ez hozta el számára a belső békét, a zaklatott háborús időben is.

„Bent /: Csend. / A Béke itt kezdődik. / Bent /: Csend. / Isten hozott” / - fejeződik be a vers, s idéződik fel bennem az utolsó kép, ami a Kolozsvári Református Kórházban készült 1941 októberében. Égő, megfáradt szempár a halálközeli pillanatokban.

A költő, aki egy lángot hagyott ránk a meg- és felszólítással, hogy ápd, és add tovább.

Az ember, aki arra tanított és tanít valamennyiönket, hogy a belső csendhez, belső csendbe eljutni nem más, mint rátalálni az igazi békére. Itt találkozhatunk legteljesebben önmagunkkal és Istennel. Ezt a békét méltóképpen tükrözi a környezet, a Templom, mely a Petőfi Irodalmi Múzeumban látható ez év májusáig.

Polányi Éva

Reményik Sándor:

Erdélyi március

Oly csendben nő a versem, mint a fű,
Úgy duzzad, mint a rügy duzzad a fán:
Nem szavalok, -szavaltunk eleget,
Nagyon sokat – március idusán.

Volt egy tanítom akkor, -igazi,
Nagy nevelő, -gyökérig lehető.
Ő mondta: csak úgy ünnepez ez a nap,
Ha munkát s imát összefoglaló.

Magányos hangját zsvaj nyelte el -
Lavina döngött. Most, -a kő alatt
Számunkra csak csendes növekedés:
Valóban: munka s imádság maradt.

1931. márc. 10.

Templomok

Én csak kis fatornyú templom vagyok.
Nem csúcsíves dóm, égbeszökkenő,
A szellemóriások fénye rámgogyog.
De szikra szunnyad bennem is: Erő.

S bár irigykedve holtig bámulom
A dómok súlyos, drága titkait,
Az én szívem is álmok temploma
És Isten minden templomban lakik.

Ízes Ízek

Február

Hortobágyi galaburgyi (egytálétel)

25 dkg csuszatésztát (vagy nagykockát) forró zsíron vagy olajon zsemleszínűre pirítunk, majd egy fej apróra vágott vöröshagymát adunk hozzá és 1-2 percig tovább pirítjuk. Majd egy kiskanál pirospaprikát adunk hozzá és kevés vízzel lehűtjük. Két nagy burgonyát apró kockákra vágunk, beletesszük. Felengedjük vízzel, hogy bőven ellepje, kis sóval ízesítjük és időnként megkavarva (ha kell, a vizet pótolva) addig főzzük, míg majdnem teljesen megfő a tészta is, a burgonya is. Főzni való kolbászt vagy debrecenit vastag szeletekben adunk hozzá, és néhány kanál konzervlecsóval ízesítjük. Kenyérrel tálaljuk.

Seidl Ambrus

VIRTUÁLIS VÁMKEZELÉS HELYBEN!

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS
AZ ÁRU UTAZTATÁSA NÉLKÜL
(EXPORT - IMPORT)

ELEKTRONIKUS VÁMKEZELÉS, INTRASTAT ÜGYINTÉZÉS,
KOMLETT VÁM - ÉS TERMÉKPÁLYA ENGEDÉLYEZÉSEK.
MINDEZ KEDVEZŐ FELTÉTELEKKEL!
További információ: 06-20-9815-771

Növényvédelmi szakmérnök szaktanácsadási munkákat vállal.
Gyomaendrőd határában lévő földeken, a szükséges munkák
szakszerű elvégzése mellett a vegyszerek beszerzését
és szállítását is vállalom:

PETRÓCZKI HUNYAD ÁRON

növényvédő szakmérnök

Gyomaendrőd Téglagyári Dűlő 511.

Telefon: 06-70-385-8918

METÁL STOP VÁS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó
márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák,
mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

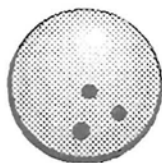
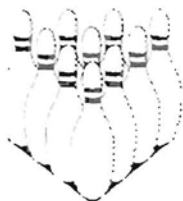
5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.
Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

**BO-TI
BT**

Mezőgazdasági, Műszaki és
Szolgáltató Betéti Társaság,
Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)

mezőgazdasági üzemek, kis-
termelők részére komplett
mezőgazdasági szolgáltatást
vállal.

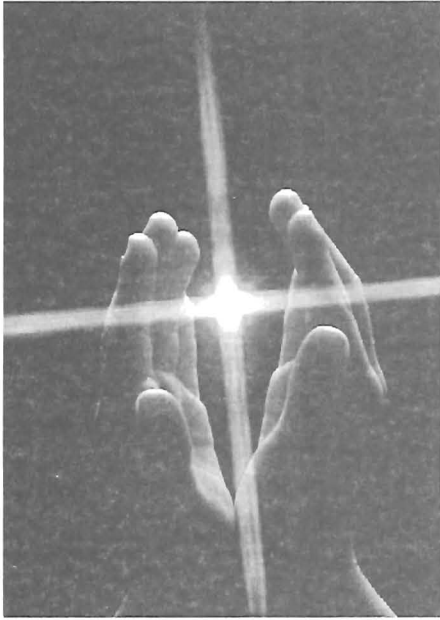
Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vetőmagot és vegyszert.
Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és
66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: boti.bt@bekesnet.hu, boti.bt@mailbox.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

HORNOK BENEDEKNÉ NEIBORT IRÉN endrődi lakos, 2005. január 18-án megtért Égi Urához. Gyászolja családja.

KOLOH GYÖRGY BÉLA, január 10-én 68 éves korában befejezte földi útját, 68 éves volt. Gyászolják: családja.

LIZICZAI IMRE endrődi lakos 2005. január 27-én, 74 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: felesége, gyermeke és családja.

NAGY LÁSZLÓNÉ FORGÁCS MARGIT volt hunyai lakos, december 8-án, 59 éves korában elhunyt. Temetése Pestlőrincen volt. Gyászolják: férje, leánya, veje, unokája és a rokonok.

PINTÉR PÉTER, aki Hunyán élt, január 11-én 73 éves korában rövid betegség után visszaadta lelkét teremtőjének. Az endrődi Szarvas-végi temetőben helyezték örök nyugalomba. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, dédunokái.

özv. **TÍMÁR IMRÉNÉ TÍMÁR MÁRIA**, Mariska néni, aki Endrődön lakott, 2005. január 24-én 88 éves korában csendesen visszaadta lelkét Teremtőjének.

Gyászolják: két leánya és családjuk

Köszönetnyilvánítás

Timárné Mariska néni temetésén megjelenteknek hálás köszönetet mond a gyászoló családja, akiknek végbúcsúja:

„Nőttön nő tiszta fénye,
Amint időben s térben távozik.”

(Arany János)

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

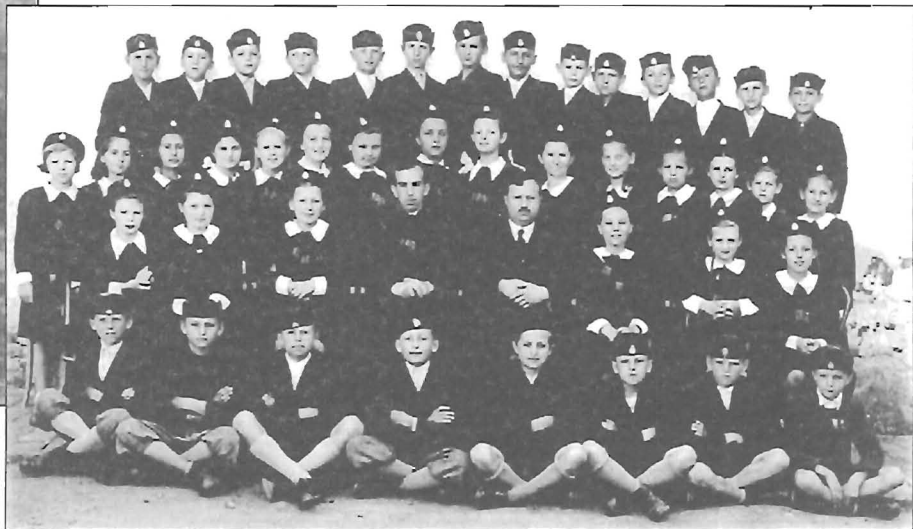

Fényképalbum

Timár Lajos, Knapcsek Mária Timár Krisztina
(Gyuricza Elekné) - 1915

***

Polgári iskolások, 1940-es évek

GAZDAKALENDÁRIUM

BŐJTÉLŐ HAVA

Információ gazdálkodóknak

Év eleji tennivalók

Nagyon sok hírt lehet hallani a mezőgazdaság háza tájáról. Eltelt az első igaz csonka esztendőnk az Unióban. Kinek mit hozott, azt mindenki maga döntse el. Én a következőkben a falugazdászintéző dolgozokról kívánok írni. Először a változásról, ami a falugazdász hálózatnál történt. 2004. december 31-én megszűnt a vállalkozó falugazdászok jogviszonya és ennek eredményeképpen január elsejétől kevesebb a falugazdász, de mindenki köztisztviselőként végzi munkáját. Gyomaendrődön ezentúl egy helyen a Vállalkozók Házában működik az iroda, ahol a gazdálkodók ügyintézését Várfi András falugazdász és Szabó Gabriella adminisztrátor segíti. Jelenleg a legaktuálisabb feladat az őstermelői igazolványok érvényesítése. Azok a gazdálkodók, akik március 20-ig érvényesítik igazolványukat, visszamenőleges hatállyal január 1-től rendelkeznek érvényes igazolvánnyal. Az igazolvánnyal kapcsolatos ügyintézéshez kérem mindenki, hozza magával az adóazonosító kártyáját.

Másik fontos feladat a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj jövedéki adójának igénylése. Az igénylés a VPOP irodáiban megvásárolható BEVALLÁS a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj után visszaigényelhető jövedéki adó összegéről, valamint az önellenőrzéssel történő helyesbítésről című nyomtatványon történik. Mellékelni kell a bevalláshoz a falugazdász iktatószámmal ellátott igazolását az igénylő által használt földterületekről, az elvégzett munkaműveletekről és tehéntartó esetén a tehénlétszámról. Szükséges még csatolni a gázolaj vagy gépi bérmunka számlákat.

Az idei évben még egy Nyilatkozat nyomtatványt is mellékelni kell, mely első esetben a VPID szám igénylésére szolgál a továbbiakban pedig, ezt a vámhivataltól kapott azonosító számot kell rajta feltüntetni. A maximálisan visszaigényelhető gázolaj mennyisége:

- Szántó 95 liter/ha
- Kert, szőlő, gyümölcsös 200 liter/ha
- Gyep 12 liter/ha
- Erdőgazdálkodó 90 liter/ha
- Haltermelő 55 liter/ha
- Szarvasmarhatartó 85 liter/tehen

Itt jegyzem meg, hogy az erdőgazdálkodónak az illetékes erdészeti hatóság, míg a haltermelőnek az illetékes vízügyi hatóság igazolását kell mellékelni. Felhívom a gazdálkodók figyelmét a kitöltéssel kapcsolatos néhány fontos tudnivalóra. A nyomtatványokat pontosan a javítások mellőzésével töltsék ki. Hiba esetén ne fessenek, hanem a szabályos javítást alkalmazzák. A bevallás első lapján tüntessék fel a regisztrációs számukat és jelezzék, amennyiben családi gazdálkodók. A terület nagyságát egy tizedesre kerekítsék, míg a gázolaj mennyiséget két tizedesre kerekítve kell beírni. A jövedéki adó megállapításánál fontos tudni, hogy az adómérték az elmúlt évben többször változott. Az adómértéket gázolajvásárlásnál a számla keltezése, bérmunka esetén pedig a teljesítési időpont határozza meg. A számlajegyzék kitöltése során a számlákat időrendi sorrendben kell feltüntetni, először a bérmunka, majd a gázolaj számlákat. A bevallások a munkafázis elvégzését követő hónap 15-től nyújtható be a VPOP-hoz.

Lehetőleg minél előbb intézzék el ezeket az aktuális ügyeket, hogy a támogatások igénylésekor több idő jusson azon fontos feladatra.

Falugazdász iroda: 5500 Gyomaendrőd, Hősök útja 56.

Hétfő- Csütörtök 8-12, 13-16

Péntek 8-12

Telefon: 66/ 283-437. 30/ 9854-756 Fax: 66/581-570

e-mail: fg_gyoma@mail.globonet.hu

Várfi András

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:

Magyar Katolikus Egyház

Tudnivalók:

Ezt a nyilatkozatot tegye egy olyan postai, szabvány méretű borítékba, amely a lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abban a lap elhelyezhető legyen.

Fontos!

Ahhoz, hogy rendelkezése teljesíthető legyen, kérjük, hogy a borítékon az Ön nevét, lakcímét és adóazonosító jelét pontosan tüntesse fel!

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 csaszar@bekesnet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Sóczó Géza, Szonda István, Várfi András, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHE/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu